

ՏԻՆԻ, ԱԽԼԱԳԻ, ՖԵՆՆԻ ՎԷ ՍԻՅԱՍԻ

ՀԱՖԹԱԼԸԳ ՂԱԶԵԹԱ

ՃԻԼՏ 2

ԻՍԹԱՆՊՕԼ, ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 27, 1912.

Ն⁰ 39

ՊԵՆՏԻ ՄԱԽՍՈՒՍԼԱՐ

ՀԱՅ ՎԷ ՔԻՒՐՏ ՄԵՍԷԼԷՍԻ

2.

Տէհրէրտէն պէրու պէրապէր եաշամը վէ տէհրէրտէն պէրու պիրիպիրէրի իլէ միւնաղաա էյլէմիշ օլան պու իքի գաւլմ, պիրպիրէրի իլէ նասը՛լ սուլհ իւզրէ եա- շայաճագլար :

Հայ իլէ Գիւրա արասընտաքի միւնա- տէլէ մատտէլէրինի հալլ ու թէսվիյէ էթ- մէք իշին խաթրա կէլէն իլք չարէ, պուն- լարըն եէքտիկէրի իլէ չարփըշմասը տըր : էրմէնի քէնտի քէնտիսինի մուհաֆազա վէ հուզուգունու միւտաֆաա էտէմէզսէ, տաիմա օնա պունա միւրաճաաթ էտէճէք. պու միւրաճէաթլարընտա տա պազէն մու- վաֆֆազ օլաճագ վէ չօգ տէֆա մու- վաֆֆազ օլմայաճագ տըր : Լաքին էկէր ինկիլիզլէրին տէտիյի կիպի օ՝ « Բէնտի քէնտիսինէ եարաւմ էտէրսէ, էօյլէսի պիր քիմէյէ Ալլահ տա, պաշգալար տա եար- տըմ էտէրլէր : » Պու իսէ էրմէնինին տէ էլինտէ սիլահ պուլունմասընը ֆարզ էտէր : Փագաթ էսքի ռէժիւմ Գիւրտիւ սիլահ- լանտըրար, էրմէնինին իսէ հէր պիր մու- հաֆազա վասըթասընը անըն էլինտէն ալ- տը, պէօյլէճէ միւնատէլէ զայրի միւսավի պիր հալ քէսպ էյլէտի : Եէնի ռէժիւմտէ էրմէնինին հալլ պունտան չօգ ֆարգըլ

օլմամըշ տըր : Փագաթ էկէր Գիւրտիւն էլինտէ սիլահ պուլունաճագ իսէ, հիւքիւ- մէթ էրմէնիյէ տէ սիլահ վէրմէլի տիր :

Տիկէր պիր չարէ էրմէնինին էճնէպիյէ միւրաճաաթ էթմէսի տիր : Պազը էճնէպի տէվլէթլէր քէնտի քէնտիլէրինի Թիւրքիա- տա միւթէմէքքին զայրի Միւսլիմ անա- սրընըն մանէվի համիսի ատտ էթմիշլէր, Թիւրքիա հիւքիւմէթի տէ կէշմիշ ասըլար- տա պունու պիր էմրի վագը ֆարզ է- տէրէք օնա կէօրէ մուամէլէ էթմիշ տիր, չէօյլէ քի, օ տէվլէթլէրին կէօզհիւ- լիլի. օլտուգճա զայրի Միւսլիմ է- հալիյէ միւսաատէլէր վէ ֆուրսաթլար վէրիլմիշ. օ կէօզհիւլիք գալգար գալգ- մազ անլէր թագեիգաթա մարուզ օլ- մուշլար տըր : Թա իլանը մէշրուլթիյէ- թէտէք պու պէօյլէ կիտիյօր իտի : Տէվր ի Համիտտէ պիր կիւն ագչամտան սօնրա, թրէնլէ Հայտարփաշա իսթասիօնընա եագ- լաշըրքէն՝ եանըմտա օթուրան պիր Թիւրք կէնճ՝ իսթասիօնտարի էլէթթրիգ ըշըղընը կէօրէրէք պանա խիթապէն, « Պա՛գ, քէնտի մէմլէքէթիմիզտէ էլէթթրիգ ըշըղընը էվրօփալըլար գուլլանմալը տա, պիզ պու իմթիյազտան մահրում գալմալըյըզ, պու նա՞սըլ իշ տիր, » տէտի : Պու մէմլէքէթ- տէ հիւքիւմէթին պու մէսլէյի եանի պիր

չօգ միևսատեղերի քէնտի էվլատընտան էսիրկէյիպ անլէրի քէնտինի գօրգուտան էճնէպիլէրէ պօլ պօլ վէրմէսի, եւերլիլէրի տարա կէլտիքճէ էճնէպի մուավէնէթինէ կէօզ գալտըրմաղա թալիմ էյլէմիշ տիր: Պու ուգուպէթտէն տահա շու տէվրի ճէտիտտէ պիլէ եագայը գուրթարամատըգ: Անասըր արասընտա պիր իխթիլաֆ զուհուր էթտիքտէ պու իխթիլաֆը ատալէթ իւզրէ թէպիլիէ էտէճէք օլան եէկեանէ վէ գաթի մէնպա տէյու հիւքիւմէթի Օսմանիյէ թանըլմագ կէրէք տիր: Լաքին հէր նէ զէման մահալլի եա մէրքէզի իտարէտէ պիր ատալէթսիլիք եա աթալէթ կէօրիւլիւսէ, մաղտուրլար տաիմա կէօզլէրինի իհգագը հագգ իչիւն խարիճի պիր գուլվէթէ տէօնտէրիյօրլար: Արամըլտա պու մէյլ վէ պու մէյլին ասըլ սէպէպի օրթտան գալտըրըմատըգճա պու տիյարտա հագիգի ատալէթ թէգարբուր էթմիշ օլմագ: Խօշ, էճնէպիլէր նէ եափըյօրլար: Մնլարըն սիյասի ատալէթ վէ իտարէճէ ճիտտիլէթլէրի մէտհէ շայան իսէ տէ, պէյն էլ տիւվէլ մուամէլէլէրինէ կէլինճէ, խուսուսա պիլիմ մէմէքէթիմիլէ օլան ալագալարընտա, հէր պիրինին տար տաիլէտէ մէնաֆիի նիչէ տէֆա անլէրին ատալէթ հիսսլէրինի ըիլվէթլէյօր, վէ հիմույէ էտէրիլ տէրքէն եուտույօրլար, ատալէթ իճրա էտէրիլ տէրքէն զաիֆի մահվ էտիյօրլար: Պինայէն ալէյհ Հայ-Քիւրտ տալասընտա ճիտտէն չալըչաճաղըմըլ շէյ մէրքէզի հիւքիւմէթին նազարը տիգգաթընը ճէլպ իլէ օրա իչիւն ֆիլվագը իճրա ի ատալէթ էտէճէք օլան պիր ուսուլը իտարէ իթթիխազ էթտիլմէք տիր:

Պու միւնասիպէթլէ պիլ էրմէնիլէրին հիսապա ալմագ կէրէք օլտուղումուզ իքի մուհիմ նօգթալար վար տըր,

1. Գօնշուլարըմըզըն հալաք ռ ուհիքէսիւնի (հոգեքանութիւն) էյի թամիգ էթմէլի վէ անա կէօրէ անլէրլէ մուամէլէ

էթմէլիլիլ: Քիւրտին քէնտինէ մախսուս հոգեքանական ահվալը վար տըր: ՕՄիւսլիման օլմագլա պէրապէր անըն քէնտինէ աիտ անանէսի, քէնտինէ աիտ իճհալլարը վար տըր: Անա թէէսիր էթմէք, անըն իլէ ուզլաշմագ, անըն իլէ եաշայապիլմէք իչիւն պու ճիհէթլէրճէ անը թամիգ էտիպ անըն իլէ անա կէօրէ մուամէլէ էթմէք լազըմ տըր: Աճէպա մազըտա կուսակցակալար պու խուսուսու էյի հիսապ էտէմէմէք խաթասընա տիւշմէմիշ մի տիրլէր: Վէ հալա օ թէհիքէ եօ՞գ մը տըր: Քիւրտ քէնտի չատըրընտա թա չօճուգլուղունտան պէրու նէ իճհալլար թէշքիլ էտիյօր: — Միւհաշնա, սէրվէթէ, աիլէյէ, հագգ վէ հուգուգա, գօնշուլուղա, իզլէթ վէ շէրէֆէ, իշ վէ խըտմէթէ տաիր, ախլագ էսալլարընա, Ալլահ վէ ախրէթէ տաիր, սաիր պու կիպի պիր չօգ մէսէլէլէրէ տաիր օ նէ՞ թէսափուր թէշքիլ էտիյօր: Պու խուսուսալարտա Քիւրտ պիր նէվ էֆքեար վէ էրմէնի պաշգա պիր նէվ էֆքեար թէշքիլ էտէրէք, պունլար նա՞սըլ ուզլաշա պիլիլէր: Խարիճի թաղեիլ վէ թէհաիտլէր անլէրին մէսլէյինէ ճիւզի թէէսիր էտէպիլիլ, լաքին պու իքի անասըրըն հալաթընճա պէօլիլ թէպէտտիլ մէյտանա կէթիլէմէզլէր: Չանըմըլճա պու մէսէլէնին պիր անախթարը մէքթէպլէր տիր: Քիւրտլէր արասընտա մէքթէպլէր աշա՞մագմըլըլ, վէ պու մէքթէպլէր վասըթասըլէ Քիւրտ վէ էրմէնիին հոգեքանութիւնը եագլաշտըրո՞մագմըլըլ: Պու պապտա աճէպա Միւսղեալ Ընկերութիւն պիր էսասի իշ կէօրէ՞մէլ մի: էրմէնիսթանտաքի Քիւրտլէր իսթանպօլտաքի Քիւրտ պէյլէրինտէն թէէսիր գապուլ էտէրլէր: Աճէպա պուրատա օ պէյլէրլէ, վէ օրատա օրանըն պէյլէրիլէ պիր իթիլաֆա կէլէրէք պիւթիւն օ շարգի վիլայէթլէրտէ մէարըֆ թէշվիլ էտիլէ՞մէլ մի: Պու մէարըֆ

վէ մէքեաթիպ իշինէ հիւքիւմէթ տահա
լազըմ կէլէն էհէմմիյէթի վերմէյօր, պլօզ
նիշիւն վերմէյէթիմ: Անլատըղըմըզա կէօրէ
պիր վազթ Միւսցեալըն Բիւրտլէր արա-
սընտա մէքթէպլէրի վար իտի, նիօշիւն
շիմտի տէ օլմասըն: Բիւրտիւն մանէվի
հայաթը երիքսէլմէտիքճէ, Բիւրտ իլէ էր-
մէնի տավասը տիւքէնմէզ:

2. Տիկէր պիր խուսուս իգրիւսի տիր:
Պու մէմլէքէթտէ անասըր տավասընըն
մուհիմմ պիր ճիհէթի իգթիսատի տիր,
էքմէք տավասը, սերվէթ վէ ամէլէ տա-
վասը տըր: Էվվէլա թահսիլի սերվէթ ու-
սուլարընտա ֆարգ վար տըր: Պիր սընֆ սի-
լահ իլէ, ֆիզիգի գուվվէթլէ զէնկինլէնի-
յօր, օ պիր սընֆ զէքեա վէ մանէվի գուվ-
վէթլէ զէնկինլէնմէլի տիր: Մուհարէպէ
վէ միւսատէլէ զէմանընտա պիրինճի սընֆ
իլէրի կիտէր, ասայիշ վէ միւսավաթ զէ-
մանընտա օ պիր սընֆ մուվաֆֆազ օլուր, վէ
պիթթապի հէր վազթ պիր միւսավաթսըզ-
լըզ, պիր գանաաթսըզլըզ հիւքմ սիւրէր:
Պիրի գըլըճ իլէ օ պիրինին էլինտէն սերվէթի
գափընճա, օ «Հագզըմ», տէր, տիկէրի
զէքեա վէ իտարէ իլէ տիկէրինին էլինտէն
սերվէթի չէքտիքճէ՝ օ պիրի «Գուվվէթիմ»,
տէր: Շիմտիյէտէք իշլէր պու տիյարտա
պէօյլէ կիթմիշ տիր, շիմտէն սօնրա տա
պէօյլէ կիտէճէք տիր: Բիւրտ իլէ էրմէնի
տավասընտա պու մէսէլէ պէօյիւք ուօլ
օյնայօր: Բիւրտ էրմէնի պու տավատան
նէ՝ զէման գուրթուլաճագլար: Ատալէթ,
միւսավաթ իճրա էթսէն պէլքի էրմէնի
Բիւրտէ էքմէք եէտիրմէզ, ատալէթ, միւ-
սավաթ իճրա էթմէսէն Բիւրտ էրմէնիյէ
կիւն կէօսթէրմէզ: Էօյլէ իսէ նէ՝ եափմա-
լը: Պու իգթիսատի մէսէլէ միւնասիպ պիր
սուրէթտէ հալլ օլունմագ կէրէք տիր: Ուրֆատա
պազը կէնճէր Մր. նըթինկ
Պունուն եօլու պիր թագըմ սօշէյիսք ին-
գիլապլարը տէյիլ տիր: Բիւրտլէր տախի
հէմ մէքթէպլէրտէ թալիմ կէօրմէլիլէր
հէմ տէ էրմէնի իլէ պէրապէր թիճարէթ
թըն միսիօնէրլէրինին էֆքեարընճա փէք

վէ սանաաթ ուսուլարընա ալըշտըրըմալը
տըրլար:

Իմտի պիզէ կէլիր քի, Շարգի Անա-
տօլու վիլայէթլէրինտէ ասիլանէ պիր հիւ-
քիւմէթ իտարէսի պուլունտուրմաղա չա-
լըշմագլա պէրապէր Բիւրտ գօնշուլարըմը-
զըն կէրէք ագլի, կէրէք իգթիսատի ահ-
վալընը իսլահ իշիւն վասըթալար գուլլան-
մագ լազըմ տըր: Աճէպա նիօշիւն Փաթ-
րիգիսանէ վէ Միւսցեալ Ընկ., միսիօնէրլէր
վէինճիլի քիլիսէլէր միւթթէֆիզէն Բիւրտիս-
թանըն ագլի վէ ախլագի թէրագզըսը ի-
շիւն լազըմ կէլէն վէսաթի ի խայրիսահանէ-
յի գուլլանմայօրլար:

Հայ-Բիւրտ մէսէլէսինին հալլ ու թէս-
վիյէսի իշիւն կէրէք Հայըն կէրէք Բիւրտիւն
խուսուսա Բիւրտիւն հայաթը մանէվիյէսի
շիմտիքինտէն չօգ զիյատէ երիքսէլմէք կէ-
րէք տիր:

Ե. Գ. Գ.

Ս Օ Ն

Ի Ք Ի Ի Շ Ճ Ի S U Z U !

Պու կիւնլէրտէ կիլիկիա քիլիսէլէրի իքի
իշճի տահա զայ էյլէտիլէր.— Վեր. Վար-
դան Նաճարեան վէ Եագուպ էֆ. Տէր
Գրիգորեան:

Վ.Ն.Ր. Վ.Ս.Գ.Ս.Ն ՆԱՃԱՐԵԱՆ

Պու զաթ, ապլէն Ուրֆալը օլուպ 1872
տէ Մարաշ իլմի իլահի մէքթէպինտէ իթ-
մամը միւտաթէթ էտէրէք Ատրեամանտա,
Էյպէլտէ, Պէյլանտա վէ պազը պաշգա
եէրլէրտէ իշլէմիշ տիր: Միւսաթիլէյհ պա-
սարը զաիֆ, հարաքէթի աղըր, իգթիտա-
րընա կէօրէ միւթալէալը սէվէն, թապիա-
թը լաթիֆ, քէնտինի ճիտսէն Ինճիլի իշէ
վագֆ էթմիշ պիր ըուհանի իշճի իտի:
Մարաշ իլմի իլահիսինէ կէլմէզաէն էվվէլ
մուգատտէս վէ իլմի իլահիյէ տաիր պազը
տէրսլէր ուլարագ, միւսաթիլէյհին օ վագ-
թըն միսիօնէրլէրինին էֆքեարընճա փէք

նույնպիսի ուղղության ազատին մէջ էթմիշէր իտի: Չիրա Մր. Նըթինկ Գրիս-տոսըն քէֆարէթինէ տաիր՝ չիմտի «Ախ-լագի նազարիյէ» թապիր օլունան էֆ-քեարա եագըն չէյէր թալիմ էտէր իտի: Օ վագթըն միսիօնէրէր մէծիսի պու կէնճէրին Մարաշ իլմի իլահիսինէ կէթի-րիլիպ օրատա ուղղության թալիմ ալմա-լարընա գարար վէրտիլէր: Պատ. Նաճար-եան տախի անլէրտէն պիրիսի օլուպ, Մա-րաշտա իթմամը միւստէթ էթտիքտէն սօնրա Այնթապ իսթասիօնու քիլիսէլէրին-տէ իշլէմէյէ պաշլատը: Վեր. Նաճարեան սաքին վէ լաթիֆ թապիաթըյլա ճէմատթ-լարա սէվկիւլիւ օլմուշ տըր: Սօն սէնէ-լէրինտէ կէօզլէրինտէն վէ սաիր զաիֆ-լիքլէրինտէն միւթէէսիթէն իշտէն չէքիւ-մէյէ մէճպուր օլմուշ իտի: Իքի էվլատ-լարը տա քէնտինին մէսլէյինի ինթիսապ էթտիլէրտէ տէ պիրի կէնճ չաղընտա վէ-ֆաթ էտիպ, տիկէրի էլան բուհանի խըտ-մէթտէ մէշղուլ տըր վէ պու սէնէ Այն-թապըն Իշիւնճիւ քիլիսէսինէ տալէթ օ-լունմուշ տըր:

ԵԱԿՈՒԳ ԷՅ. ՏԷՐ ԳՐԻԳՈՐԵՍՆ

Անասլ Այնթապը, 1878տէ տօղմուշ քիւչիւքլիյիւնտէ հէթիմ գալարազ վա-զիֆէշինաս վէ աինտար վալիտէսինին ճան-ֆէտաքեարանէ զայրէթի իլէ թալիմ է-տիլմիշ, Մ. Թ. գօլէճի մէշղուլարընտան, ուզուն պօյլու, զայրէթի վէ զէքի պիր կէնճ: Ոէնէլէրճէ միւստէթ Այնթապ Փրօ-թէսթան ճէմատթընըն իտատի մէթէպինին մուվաֆֆազ սէր մուալլիմի պուլունմուշ իտի: Մէքթէպտէ նիզամ ու ինթիզամը մուհաֆազա էթմէքլէ պէրապէր, ճիւմլէ շակիրտլէրինի պէօյիւք պիր պիրատէրկիպի տաիմա քէնտինէ մուհապպէթ վէ հիւր-մէթ հիսսի իլէ ըապթ էթմիշ վէ հէյէթ ի իտարէլէրին էմիլիէթինի քէնտինէ ճէլպ էյլէմիշ իտի:

Պիզիմ զաննըմըզա էկէր Տէր Գրի-գորեան էֆ. քէնտինի մուալլիմիյէ վագֆ էտէրէք Փէսակօթի թահսիլի իշիւն պիր միւստէթ տէ էվրօֆա եա Ամէրիգայա կիտէպիլէ իտի, էն էյի մուալլիմէրիմիզ-տէն պիրիսի օլուր իտի: Լաքին նասըսա սըհէթինին միւսատէսի օլմատըղընտան, պիր սանաթ — տիշճիլիք — էօյրէնիպ պիր միւստէթ անընլէ մէշղուլ օլտու: Լաքին մուալլիմիյէ տօղրու հիսս էթտիլի աշգ ու մուհապպէթ էնճամ քէնտինի եինէ օ թարաֆա ճէլպ էտիպ նիհայէթ Մ. Թ. գօլէճտէ հէմ տէրա վէրմէք վէ հէմ քիւ-թիւպիսանէյէ նազարէթ էթմէքլիյէ ըազը օլտու: Գօլէճտէ պուլունտուզու պու սօն սէնէլէրտէ քիւթիւպիսանէյի նիզամա գօ-յարազ շակիրտլէրտէ գըրաթֆէրվէրլիք հիսսինի թէշվիպ էթմէքտէ էօյլէ մուվաֆ-ֆազ օլտու քի, գօլէճին սօն ըաֆօրթըն-տա չէօյլէ օգույօրըզ, «Պու սէնէ գըրաթ իշիւն քիւթիւպիսանէտէն ախզ օլունան քիթապլարըն ատէտի 6489 օլուպ, պու սայը չիմտիյէ գատար օլան էն եիւքուք ըա-գամ տըր:» Պու նէթիճէտէ պիլա չիւպհէ Եագուպ էֆ.նին պէօյիւք պիր հիսսէսի վար տըր:

Եագուպ էֆ. Տ. Գրիգորեան Այնթա-պըն կէնճէրի արասընտա չօգլարըն ախ-լագի վէ ազլի Մէնսօրը օլմագլա տա մա-րուֆ իտի: Անլէրէ հէր սէնէ կէճէ գօն-ֆէրանտարը վէրէրէք զագէթալարտան վէ քիթապլարտան միւթէնէվլի մալիմաթ վէրիթ իտի: Կէնճէրէն աիտ ճիւմլէ ճէմի-յէթլէրտէ պէլլի պիր հիսսէսի պուլունուր իտի: Քէնտինի Գայաճըզ քիլիսէսինին ա-զասը պուլունտուզու հալտա օրատա կի-րակի մէքթէպինտէ չօղու կէնճէրտէն ի-պարէթ օլան վէ թագրիպէն 100 աղալը պիր սընֆըն մուվաֆֆազ մուալլիմի իտի, քիլիսէ մէճլիսինտէ (Հոգաքարնու) սէնէ-լէրտէն պէրու ֆաալ պիր ազա վէ քեա-թիպ իտի, մինպէր պօշ գալտըզա կի-

րակի կիւնէրի ճէմաւթը վաղըսըզ պրագ-
մայրպ լազըմ կէտիքճէ ֆիքըլէրլէ տօլու
վազլար վէրիւր իտի: Տաիմա տուա մէճ-
իսլէրինտէ հազըր պուլունուր վէ բուհանի
ֆիքըլէրի վէ տուալարը իլէ հազըրունու
թէշվիգ էտէր իտի: Տինի հիսսիյաթ իլէ
պէրապէր միլլի հիսսիյաթը տա պէսլէյիպ
թէշվիգ էտէր իտի: Լաքին օ տաիւրէտէ
իֆրաթտան սագընըր վէ սագընտըրըր ի-
տի: Բէֆագաթը խօշ վէ միւսահէպէսի
էյլէնճէլի իտի: Վէլհասըլ Եագուպ էֆ.
ճիտտի սիյրէթ վէ էվսաֆա մալիք պիր
ճէնթըմէն վէ պուլունտուղու ճէմաւթ արա-
սընտա, խուսուսա կէնճլէր միյանընտա խայր
ու սալահ իչիւն իչլէյէն սատըգ վէ զայ-
յուր պիր իշճի իտի: Օ հալա էվլէնմէմիշ իտի:

Պու միւսմիր վէ ֆաիտէլի հալաթըն
պէօյլէ կէնճ չաղընտա վէ չէօյլէ մէմուլին
ղայրի պիր սուրէթտէ գաթ օլունմասը
պիւլա չիւպհէ անը թանըյանըրը քէտէր
իլէ տօլտուրմուշ տըր:

Պէօյլէճէ կիլկիտաա բուհանի իշճիլէրտէն
պիրիսի սէֆէրինի պիթիւրմիշ օլարագ վէ
տիկէրի զահիրէն քէնտի սէֆէրինին տահա
օրթասընտա իքէն քէնտի սիւհլարընը
թէրք իլէ րահաթլարընա կիրմիշ տիրլէր:

Ս. Գ. Գ.

ԱՅՎԱԼԸ ՀԱԶԸՐԵ

Ս. Փաթրիգին իսթիմասը. — Կէչէն
հաֆթա Ազգ. Ժողովըն իճթիմարնտա Ս.
Փաթրիգ վէ Քաղ. Ժողով իսթիֆալարընը
վէրմիչլէր տիր: Հիւքիւմէթ նէզտինտէ
էրմէնիսթանըն իսլահը հալընա տաիրֆաթ-
րիգխանէնին միւրէճաւթլարընըն սէմէրէ-
սիկ գալմասը պու իսթիֆայա սէպէպ օլ-
մուշ տըր: Պու միւնասիպէթլէ ժողովտա
ճէրէյան էտէն միւպահէսէտէ ազալար
չէտիտ իխանլա հիւքիւմէթին մէսլէյինի
մուսիսէզէ էթմիչլէր, վէ հաթթա էրմէ-
նիլէրին միւտաֆաա ի նէֆսէ միւստատէ
օլունմալարընը թալէպ էտէնլէր տէ պու-

լունմուշ տըր: Յիլվագըր րահաթսըզըզ
հիւքմ սիւրէն վիւլայէթլէրտէ մահալլի հիւ-
քիւմէթին կէվէքլիլի վէ մէրքէզի հիւ-
քիւմէթին էրմէնիլէրին տիւչար օլտուղու
պու ֆէլաքէթլէրէ նազարը էհէմմիյէթլէ
պագմամասը պաիսի մէյուսիյէթ հալլար
տըր: Օսմանլը հիւքիւմէթինին պիր սընֆ
Օսմանլըլարըն իշթիքեալարընա գարչը պէօյ-
լէ պիգայտ պուլունմասը էյի պիր իշարէթ
տէյիլ տիր: Վէ շու Բամազան միւնասի-
պէթիլլէ կէրէք թաչրալարտա վէ կէրէք
փայիթալթտաքի ճամիլէրտէ վազ վէրէն
խօճալար արասընտա իսլամ էհալիսինին
թէասսուպունու թահրիք էտէճէք իսան
գուլլանանլարըն պուլունմուշ օլմասը մու-
ճիպի էսէֆ պիր հալ տըր: Լաքին իւմիտ
էտէրիզ քի պու չէյլէր էրմէնի միլլէթի
արասընտա ումումի հէյէճանը պատի օլ-
մազ: Պիզիմ զաննըմըզճա հիւքիւմէթ կէ-
րէք էրմէնիլէրին րահաթը կէրէք քէնտի-
նին սէլամէթի իչիւն պու նախօշ հալլարըն
էօնիւնիւ ալմագլըզ մէճպուրիյէթի թահ-
թընտա պուլունույօր: Էչգըյա պէօլիւքլէրի
ասլա պիր տէվլէթին մուվաֆֆագիյէթինէ
խըտմէթ էտէմէզլէր, անլէրին պաստըրըլ-
մասը վէ մէմլէքէթտէ հագիգի սուլհ ու
ասալիչին թէէմին էտիլմէսի վաթանըն
հագիգի խայրընա խըտմէթ էտէր: Իմտի
իւմիտ էտէրիզ քի, Փաթրիգխանէ հիւ-
քիւմէթին պու նէթիճէյէ թէվէսսիւլ էթ-
մէսի իչիւն անա Եարտըմ էթմէք իւզրէ
հէր պիր միւհասիր վէ մագուլ վասըթալը
գուլլանաճագ տըր: Լաքին ումում էրմէնի
միլլէթի էֆրատընտան, խուսուսա թաշ-
րալարտա օլանլարտան մաթլուպ օլան չէյ
տիւչարը էնտիչէ օլմայարագ հիւքիւմէթի
Օսմանիյէյէ իթիմատ էթմէք, վէ գօնչու-
լարըմըզ օլան տիկէր գալմալարա իթիլաֆ
վէ մուհապպէթ իւզրէ կէչինմէյէ սայ էթ-
մէք տիր: Պիզ հիւքիւմէթին նիհայէթ
քէնտի վագիֆէսինէ տաիր ույանաճաղընա
վէ շու սուլհիլէրվէր Օսմանլը ունտուրոնը

—Էրմէնիւքի—հազգսըզըղա գարշը միւ-
տաֆաա վէ մուհաֆաղա էտէճէյինէ իման
էթմէք իսթէրիզ:

Միլլի մէշրուքիյէք ժըրգասը.— Պու
եազընլարտա «Միլլի մէշրութիյէթ ֆըր-
գասը» իւնվանը իլէ սիյասի եէնի պիր
ֆըրգանըն թէշքիլ օլունտուղու վէ պու
ֆըրգանըն փրօղրամը զազէթալարտա իլան
օլունմուշ տըր: Պու ֆըրգանըն պիր չօգ
մատտէլէրտէն վէ թէֆէրրուաթտան ի-
պարէթ օլան փրօղրամընտա էն զիյատէ
նազարը տիգգաթ ճէլպ էտէն խուսուս-
լար շու իքի նօզթա տըր: 1. պու ֆըրգա
պու մէմէքէթտէ Թիւրք միլլիյէթինին
հաքիմիյէթինի թանըլպ, քէնսի փրօղ-
րամընը պու էսաս իւզէրինէ թէէսիս էթ-
միշ տիր: Տիկէր գավմլարըն վէ անասըրըն
հուրրիյէթինէ միւսաատէ էտիլէճէք իսէ
տէ, հաքիմիյէթ Թիւրքիլքտէ պուլունա-
ճագ տըր, 2. Պու ֆըրգա՝ Օսմանլըլըն
Իսլամ հիւքիւմէթի օլտուղունու թէէյիտ
էտիպ, գանունը էսասիյի Իսլամիյէթէ
մուվաֆըզ էթմէյէ չայրչաճագ տըր: Պու
մէմէքէթտէ սաիր տինլէր ախլագ ու ատապ
ը Իսլամա մուղայիր պուլունմատըզլարը
աէրէճէտէ հուրրիյէթէ մալիք օլաճագլար
տըր: Տէմէք օլույօր քի, պու ֆըրգա
Թիւրք նասիօնէլիզմ վէ փաւն-Իսլամիզմ
իւզէրինէ միւհասէս տիր: Իգսամ վէ սաիր
Թիւրք զազէթալարը պու ֆըրգայը շէտի-
տէն մուսխէզէ էյլէմէքտէ տիրլէր: Անըն
միւհասիսլէրինին իսմէրի նէշր օլունմատը-
ղընտան վէ մէգքիւր իքի խուսուսլարտա
Իթթիհատ-Թէրազզը ֆըրգասընըն մէսլէ-
յինէ թապի պուլունտուղլարընտան, պու
ֆըրգանըն Իթթիհատ-Թէրազզը ֆըրգա-
սընըն պիր թէրթիպի վէ օլունու օլտու-
ղունու զանն էտիյօրլար: Իգսամտա պիր
մուհարրիր հազգ իւզրէ իտտիս էտիյօր
քի, Թիւրք նասիօնէլիզմ իլէ փաւն-Իս-
լամիզմ Իթթիհատ էտէմէյէճէք տիր:

Ձիրա փաւն-Իսլամիզմ գապուլ օլունսա
Արապ վէ Արնավտը Թիւրքիլքտէ թապի
գըլմագ իմքեանսըղ օլուր, Թիւրքիլքի-
հաքիմ թանըսան, մուլագա տիկէր միւս-
լիմ ուրղլար Թիւրքիլքտէ մուխալիֆ պու-
լունտուրլար: Հէյէ անլէր զայր ի միսլիմ
անասըրը հիշ չըրազ ըշըղընա կէթիւմէ-
յօրլար: Կէօյա 6 միլիօն Թիւրք միլլէթի
30 միլիօն անասըրը մուխթէլիֆէյի քէն-
տի պաչընա իտարէյէ մուգթէտիր իմիշ
կիպի, հաքիմիյէթ ի միլլիյէ իտտիսընտա
պուլունտուրլար: Պիլթիւն կէչէն ասըն,
հաթթա շու եիրմինճի ասըն իլք սէնէ-
լէրինին թէճըրպէսի Թիւրքիւն պու մէմ-
լէքէթի եալընըղ պաչընա աալ ու հիք-
մէթլէ իտարէ էտէմէյէճէյինի իսպաթ էթ-
մէմիշ իմիշ կիպի, վէ Թիւրք նասիօնէլիզմի
շու սօն տէօրթ ոէնէ զարֆընտա Իթթի-
հատ-Թէրազզը տէվրէ ի սալթանաթընտա
իզհարը իֆլաս էթմէմիշ իմիշ կիպի, գալ-
զըպ տա ուզուն փրօղրամլարը ալէնէն
Թիւրքիլքիւ վէ փաւն-Իսլամիզմի իլթիզամ
էթմէք ֆիլվաղը փէք զարիպ պիր թէ-
չէպպիւս տիր:

Պաշգանլար վէ մուհարէպէ.— Կէչէն
հաթթա Պալգանլարտա թօփլանան մու-
հարէպէ պուլունթալարը էփէյի գօյուլաշ-
մագտա իսի իսէ տէ, պու հաթթա հավա
պիր ազ աչըգ տըր, եինէ տէ ահվալ գա-
րարսըզ: Պէրլթօլտ փրօղրամը սույա տիւշ-
տիւ տէնիլիյօր, տէմէք տիր քի, Էփրօփա՝
Շարգ մէսէլէսինին հալլընա տաիր հալա
Իթթիֆագ էտէմէմիշ տիր: Պաղըլարընըն
մէնաֆիլի՝ մէվճուտ օլան միւշքիլաթըն
գալգամասընը, պաղըլարընքի իսէ սքաքու-
գուօնըն աէվամընը իճապ էտիյօր: Պիր
թարաֆտան Պուլղարիա, Սըրպիա, Գարա-
տաղ վէ Եունանիսթան էհալիլէրի մուհա-
րէպէյէ հազրը վէ թալիպ պիր մէվգիտէ,
լաքին հիւքիւմէթլէրի փէք իհթիմալ խա-
րիճի պիր թէէսիր նէթիճէսի օլարագ:

սուհիներվեր պիր մէսլէք իթթիխազ էթ-
մէքտէ տիրէր: Սալթ Պուլղարիաննն պու-
կիւն 250,000 հազրր օրտուսու ագալի
100,000 բէտիֆի, 400 պիրինճի տէրէճէ-
տէն թօփլարը պուլունույօր: Սըրպիա տա-
խի մէյտանը հարպա 200 000 ապէր
տէօքէճէք հալտա պուլունույօր: Լաքին
էօթէտէ էն պէօյի.ք Պալգան տէվլէթի
օլան Բումանիաննն վագիյէթի փէք չիւպ-
հէլի տիր: Բումանիաննն Օսմանը իլէ
միւթթէհիտ օլմուշ օլմասը տա իհթի-
մալ տըր: Շու հալտա մուհարէպէ իս-
թէյէն սընֆըն արզուսը իգնա էտիլէ-
մէյօր, վէ մուհարէպէ պուլուլթլարը պիր
ազ ինճէլմէքտէ օլմուշ տըր: Նիյր իյսք
ղազէթասըննն զաննընճա տիկէր թարաֆ-
տան պիր միւշքիլ թիւրքիատա տախիլի
իտարէճէ գանաաթպախշ իսլահաթըն իճրա
օլունամամասը տըր: Պու տախիլի տիւզէն-
սիղլիքլէր տաիմա մուհարէպէ իհթիմալընը
արթըրրյօրլար: Պու միւշքիլին էսասընը
Նիյր իյսք շու իքի ճիհէթտէ պուլույօր,
պիրի՝ պու տիյարտա իսլամ-Խրիսթիյան
իթթիլաֆը, տիկէրի՝ եէնի ուսուլտա մէմ-
լէքէթ իտարէ էթմէյի պիլէն ատէմլէրին
ֆըգտանն: Պու իքի սէպէպ օրթատան
գալգմատըգճա պու տիյարըն բահաթ օ-
լաճաղընա իւմիտ էթմէյօր: Պու միւշքի-
լաթտան պիրինճիսինին տէֆի իչիւն պու
իքի սընֆ էհալինին եէքտիկէրինի անլա-
մաղա չալըշմասը լաղըմ տըր տէյու տիւ-
չիւնիյօր, իքինճի միւշքիլին տէֆի իչիւն
իսէ մուգթէտիր վէ միւթթէմէտ էճնէպի
միւսթէչարլարըն տալթէթ էտիլմէսինի լա-
պիւտ ատտ էտիյօր: Պիզճէ Նիյր իյսքին
միւթալէալարը փէք տօղրու տըր, վէ պու
իքի մէսէլէ մագուլ պիր սուրէթլէ հալլ օ-
լունմասըգճա տաիմա իթթիլալ վէ մուհա-
րէպէ թէհիլքէսի էօնիւնտէ պուլունաճա-
ղըմըզ մուհազգազ տըր:

սա թէվլէլիւտ էտիպ, հէնուզ կէնճ իքէն
մէմլէքէթին պիր գըսմընտա վուգու պուլ-
մուշ օլան իսեանտա պիր գօմանտար մա-
գամընտա քէսպ ի իչթիհար էթմիշ իտի:
Պունտան սօնրա միւրուր էտէն ուզուն ա-
սայիշ միւտտէթի էսնասընտա փէյտէրփէյ
թէրֆի ի մէմուրիյէթ էթմէքտէ պուլուն-
մուշ վէ պիւթիւն ասաքիրին հիւսն ի թէ-
վէճհիւհիւնիւ գազանմըշ տըր: Չին իլէ
վուգու պուլան մուհարէպէտէ պիւթիւն
Մանչուրիա սէֆէրինտէ Մարչալ Օյամանն
օրտուսունտա մուալին ճէնէրալ հալինտէ
խըտմէթ էյլէտի: Վէ լաքին միւմաիլէյհ
Փօրթ Արթուրտա իտի քի, քէնտիսինին
պիրինճի տէրէճէտէն պիր ապէր իտիյինի
իզհար վէ իսմինի գահրէմանլար սընֆընա
իտիսալ էյլէտի: 1894տէ մէզքիւր չէհրին
պիր գալէսինէ վուգու պուլան հիւճիւմտէ
իսթիհքեամաթըզ զապթ վէ չէհրի թէսիլմէ
մէճպուր էյլէտի, վէ պու իքի տէֆա ֆէթհ
էտիլմիշ օլան չէհր՝ միւմաիլէյհին հըրաը
չան վէ վաթանփէրվէրլիյինին նօգթա ի
իզհարաթը օլտու: Բուսիա՝ մէզքիւր չէհրէ
կիրիպ ճափօնիայը քէնտի ֆիւթուհաթը-
նըն սէմէրէսինտէն մահրում էթտիյի սը-
րատա ճէնէրալ նօճինին զազապը ալէվրիզ
օլարազ, «ճափօնիաննն Փօրթ Արթուրտա-
քի օրտուսունուն գօմանտանը օլմագ՝ իմփէ-
րաթօրուն պիր ապէրինին նաիլ օլապիլէ-
ճէյի էն պէօյի.ք իզգէթ տիր,» տէյու պու-
յուրմուշ տըր: 1896տա Փօրմազայա վալի
վէ գօմանտան թային օլունտու: 1900տէ
օ մէմուրիյէթինտէն իսթիֆա էտիպ սիւ-
քիթ չիֆթիլք էօմրիւնիւ իթթիյար էյ-
լէտի: Բուսիա իլէ վուգու պուլան մուհա-
րէպէտէ Յիւնճիւ օրտու գօմանտանըղընա
թային օլունուպ Փօրթ Արթուրուն մուհա-
սէրէսի քէնտինէ իհալէ օլունտու: Ճէնէ-
րալ նօճինին վէ մաիյէթինտէ պուլունան
ասաքիրին՝ օլ մէհուր միւսթաճքէմ չէհրի
ֆէթհ ու զապթ էթմէսի թարիխտէ ասլա
ունուսուլմայաճագ օլան վէգայիտէն սա-

յըլըր: Պիր հիւճիւմտէ օրտուտունտան 8 պին քիչի տիւշտիւ: Ասքէրէր Նօճինին էմիրինի ալտըգտան սօնրա էօլիւմիւ թահ-գիր էտէրէր իտի: Յուլիստէ վուգու պու-լան հիւճիւմէրտէ իւշ հաֆթա զարֆըն-տա 15,000 քիչի թէլէֆ օլարագ Փանկ Լունկ իսթիհքեամը զապթ օլունտու: Էն-ճամ 1905 Յունուար 7տէ ձէնէրալ Շթօ-սէլ շէհրի թէսլիմէ մէճպուր օլտու: Պու միւհթէշէմ զալէպէ ուղրունտա ճէման 92,000 ճափօնիա ասքէրի թէլէֆ օլտու: Մէզքիւր մուհարէպէտէ իքի օղուլլարընըն տա վուրուլտուղունու իշիտինճէ անլէրին ճէսէտլէրինին տէֆն օլունմասընը թէէխիւր էթմէլէրինի էմր էյլէտի, «Պիր աղտան պէնիմքինի տէ անլէր իլէ պէրապէր տէֆն էտէճէքսինիլ,» տէտի: ձէնէրալ Նօճի ճէսուր վէ շէճի, եինէ տէ նէզաքէթի պիր զաթ օլուպ, խալիս պիր ճափօնը իտի: Ղարալըն ախլագ ու աթվարընտան մէմնուն օլմայըպ ճափօնիանըն գատիմ ախլագի միյար վէ մէսլէքլէրինի իպգա էյլէմէյէ չալըշտու: Վէ քէնտինին պու սօն մուամէ-լէսի տախի այնի հիսսին նէթիճէսի իտի: Ձիրա հյուրի-ֆիրի (եանի միւպարէք էօլիւմ) թէսմիյէ էթտիքլէրի վէ ատէմին քէնտի գարնընը գամա իլէ երթարագ թէլէֆի նէֆա էթմէք ուսուլունու ճէպրէն իճրա էթտիւմէք նէհի էտիլմիլ իսէ տէ, իսթի-յարի հյուրի-ֆիրի ճափօնլուլարճա էլան միւթէպէր պիր ուսուլ սայըլմագ տա տըր: ձէնէրալ Նօճի գըսա պօյլու վէ կէօսթէ-րիշտիլ պիր քիմսէ իսի իսէ տէ, կէօզլէրի զայէթ փարլագ օլուպ անըն տէհասընը խապէր վէրիւր իտի:

Ինսան՝ տուրպինին տօղրու թարաֆըն-տան պաչգասընա, մուղալիւր թարաֆընտան իսէ քէնտիսինէ նազար էյլէր. շէօյլէ քի, պաչգասընըն գապահաթընը պէօյիւք վէ եազըն, քէնտիսինինքինի իսէ ուֆագ վէ իրագ կէօրսին:

ՄՈՒԽԱՊԵՐԱԹ

ՆԱՓՕԼԻ

ՏՕԳ. Ա. Ս. ՆԱԳԳՍԵԱՆ

1.

Նափօրինին 600,000 սէքէնէսի օլուպ իթա-լիանըն՝ էհալիսի էն չօգ օլան վէ էն կիւզէլ շէհրլէրինտէն օլտուղու կիպի, Ագ տէնիզին էն մուհիմ իսքէլէրինաէն, վէ պիւա շիւպհէ տիւնեանըն էն կիւզէլ շէհրլէրին-տէն պիրիսի տիր: Պուրասը Բրիտոստան 450 սէնէ էվվէլ Եունանիսթանտան հիճ-րէթ էտէն Եունանլար թարաֆընտան ինչա էտիլիպ, Նէափօրիս (Եհնի շէհր) թէսմիյէ օլունմուշ վէ մուախիսէրէն Բօմա հիւքիւ-մէթի իտարէսինէ կէչտիքտէն սօնրա իմ-փէրաթ օլլարտան չօղու պուրատա սաքին օլուրլար վէ օ վագթլարատէք Բում-ճա իսանը թէքէլլիմ օլունուր իմիշ: Վէրթիլ քէնտի շիրլէրինին չօղունու պու-րատա եազմըշ: Պէշինճի ասրտա Շիմալ-տան կէլէն պարպարլար պուրալը զապթ էյլէմիլ իսէ տէ, չօգ կէչմէզտէն օ Պիզանթ իմփէրաթ օլլուղունա իլավէ օլունմուշ: Ալ-թընճը ասրտա Պիզանթ հիւքիւնտէն տա-խի գուրթուլպ ալը պիր Տուգալըգ հալինտէ 1130ա գատար տէվամ էյլէմիլ: պու վագթտա Նօրմանլար անը ֆէթհ է-տիպ՝ փափայա Նօրման փատիշահլըղընը թաստըգ էթտիւմիլլէր: 14իւնճիւ ասրտա՝ Իսթանիանըն Ալֆօնս պիրինճի փատիշահը անը զապթ էյլէյիպ՝ 17ինճի ասրա գա-տար օնա հիւքմ էյլէմիլ: Անտէն սօնրա էվվէլա Հապսպուրկլար, սօնրա 1743տէ Պուրպօնլար էլինէ կէչմիլ, ֆագաթ պու զէմանտան սօնրա անտէ պիր ասր միւթէմա-տիյէն իսեանլար վէ տախիլի մուհարէպէ-լէր տէվամ էթտիքտէն սօնրա, 1860տա կարիպալտինին ֆիւթիւհաթը իլէ իթալիա հիւքիւմէթի իթթիհատընա տախիլ օլմուշ, վէ օ վագթտան պէրու ասայիլ վէ ըիֆահ իլէ թէրագգը էտիպ՝ չիմտիքի հալինէ վասըլ օլմուշ տըր:

Նափօլիի սէյր էյլէմէք զայն թ կիւղէլ
պիր թաւփիր սէյր էյլէմէք կիպի տիր :
Շէհր՝ նիմ տաիրէ պիր քէօրֆէզին իւղէ-
րինտէ եափըլմըշ օլուպ , պինալար պու
զըյըտան պաշլայարագ տէրէճէ տէրէճէ
ամփիթէաթիր կիպի թա եօգարը՝ էլմօ գա-
լսար տէնիլէն մահալէ տօղրու եիւքսէլիրլէր :
Պինալար պէյալ վէ զայն թ հիւսն ի թապիա-
թա մուվաֆըզ եափըլմըշ օլուպ օն պինլէրճէ
պալգօնլար , փէնճէրէլէր , չաթըլար իւսթ
իւսթէ տիզիլէրէք եօգարը գալալարտա պու
թաւփիրի իքմալ էտէրլէր : Էօնտէ մահ
Ագ տէնիլէն լէթաֆէթի , գարչըտա ու-
ֆուգա տօղրու պու մահ սաթհ իւղէրինտէ
գօնուլմուշ մօզէիք կիպի ատալարըն հէ-
լավէթի , արգատա աղղընը սէմայա տօղ-
րու աչմըշ մէֆրէթ Վէսուվ տաղընըն հաշ-
մէթի , վէ անըն լավա իլէ գափըլ օլան
էթէրլէրին իհաթա էտէն եէչիլ խալը
կիպի պաղչէլէր , վէ արալարընտա պէյալ
ինճուլար կիպի եայըլմըշ քէօլքէր վէ
խանէլէրին նէզաքէթի , կէօղլէրի էօյլէ
մէսհուր էյլէր քի՝ պագալըգճա տօյմայըպ
պագաճաղըն կէլիր : Պու մէնզարէյէ սա-
պահըն ալթուն փէրթէվլէրի անը թէզեին
էթտիրի վագթ սէյր էյլէ , պաշգա չէթ-
լէր կէօղ էօնիւնտէ եիւզմէյէ պաշլար ,
վէ տէնիլտէ , ուֆուգտա վէ Վէսուվըն
զիրվէլէրինտէ խաֆիֆ պիր տիւմէն անը
գաթ էյլէր : Պիր տէ տէնիլ թարաֆըն-
տան տուրուպ ճէնուպուն պէրրագ հալա-
սըյա կէճէլէյին գարչըյա պագընըզ , ա-
չաղըտան եօգարըյա գատար էլէթթիրիգ
զիյալարը էլմաս կէրտանըզլար կիպի նիմ
տաիրէ տիզիլէր իլէ , վէ հէր իքիթարաֆտա
գամփանիա տէնիլէն եազըզլար պու միւ-
ճէվհէր չէրիտլէր իլէ միւղէյյէն օլարագ ,
կէօղլէրին էօնիւնէ հիւսն վէ զէնկիլիք
իզհար էտէրլէր : Այնի զէմանտա գա-
յըզլար իչինտէ մանտօլին վէ կի-
թար իլէ տէնիլէն իւղէրինտէ տօլաշ-
մագտա օլան պէօլիւք պէօլիւք օղլանլար

վէ գըզլարըն մուզիգա վէ թէրէննիւմ սէ-
տալարը , պիր թագըմըն իսէ չըպլագ օ-
լարագ սուլարըն իւղէրինտէ տօլաշըպ եօ-
գարըտան աթըլան պիր պագըր փարայը՝
հէման տէնիլէն տիպինէ տալըպ չըգար-
մալարը , շու կիւղէլիլիէ պաշգա պիր միւ-
թէնէվլիլիլէթ պախշ էյլէրլէր :

«Նափօլիի կէօր սօնրա էօլ» տէ-
միչլէր իսէ տէ , պէօյլէճէ կէօրիւպ ,
անը սէյր էտիպ տէ էօլմէք հիչ խաթըրն-
տան պիլէ կէշմէզ : Ամմա չէհրէ կիրտիք-
տէն սօնրա իշ պաշգալաշըր . օլ զէման
եաշամագ իչիւն չապալամագ պիր աղ
կիւճ օլուր : Էթրաֆընա պագալըղընտա
տիլէնճիլէր , արապաճըլար , քարթ սաթան-
լար , թէրճէմանլար , եալըն ալագ չօ-
ճուզլար , փիա գօղուլու համմալլար , վէ
սէյրիճիլէր , թօփալլար , քէօրլէր իլէ
մուհաթ օլտուղունու կէօրտիւքտէ օլ չաի-
րանէ հիսսիյաթըն քեաֆֆէսի մահվ օլուր :
Պիրի քէսիք գօլունու , օլ պիրի խալ-
չատան գօփմուշ ալաղընը հուզուրունա
սիւրէր : Տիկէրլէրի գարթ տէսթէսինի
պուրնունա տալար , տիկէրի հէր լիսան-
տան գարըլըզ պիր մախլութա իլէ սէնի
կէզտիրմէյի թէքլիֆ էյլէր , նէ եափաճա-
ղընը շաշըրըպ կէլտիլինտէ փէչիման օլուր-
ուն : Պիր թէրճէման վէ պիր արապա փա-
զարաշըպ 3 արգատաշլէ չէհրի տօլաշարագ
ավտէթլէ իսթէտիլէրի փարայը զիյատէ-
սիլլէ վէրտիք : Պիր շամաթա տըր , պիր
կիւրիւլթիւ տիր պաշլատը : Արապաճը
պաղըրըր , թէրճէման պաղըրըր , սէյրի-
ճիլէր պաղըրըր , տիլէնճիլէր պաղըրըր ,
փօլիսլէր սէյր էյլէր տուրուր : Պէն իսէ պու
գալապալըղըն օրթասընտա զայն թ պէլիզ վէ
ֆասիհ թիւրքէ լիսանլէ իթալիանլար , Նա-
փօլի էհալիսի վէ հիւքիւմէթի հագգընտա
պէյանը էֆքեար էյլէմէքտէ իքէն , վէ-
ֆասըզ արգատաշլարըմ կէրիտէն տուրուպ՝
գահ գահ կիւլմէքտէն պաշգա պիր չէյ
եափմատըլար : Պէօյլէ կիւղէլ պիր չէհրին ,

պէօյլէ մուրտար պիր էհալի իլէ թէլլիս էտիլմէսինտէն տօլայը ֆիքրիմի ալանէն իլան էյլէտիմ, լաքին ֆախտէ եօգ : Հէր տէտիքլէրինի իծրա էտիպ, պիր աղ սէլամէթէ չէքիլտիք վէ էթրաֆը տօլաշմաղա պաշլատըգ : Հէր նէ սաթուն ալմաղա չըգըշտըգ իսէ՝ մութլագա ալտանտըգ : Օարա գըյըյա եագըն պիր տիւքքեան էօնիւնտէ պիր պէօյիւնէք գազան, իւզէրինէ եանտան եանա պիր օտուն գօնուլմուշ, օտունուն իւզէրինտէ իսէ գալըն իփ քէլէպլէրի կիպի քէլէպլէր ասըլը իտի : Պիղ տիգգաթ իլէ պագմագտա իքէն՝ արգատաշլարտան պիրի սըրըր քէշֆ էյլէյիպ, «Մախսուսիա» տէյու նիտա էյլէտի... Եվ վէթ, իթալիատա իտիք, պիլա չիւպհէ օլ մէշուր մագարօնիա հուզուրունտա պուլունույօր իտիք :

Լաքին օնտան եէմէք զէվգինտէն քէն. տիմիզի մահրում էթմէքիյէ գարար վէրտիք . զիրա պէօյլէ մէթրօ իլէ մագարօնիա եութմագ ուսուլունա հիշ պիւրիմիզ վագըֆ տէյիլ իտիք : Օլ քէլէպլին պիր ուճունտան եագալայըպ եութմաղա պաշլարսըն, վէ վէրտիյին փարա նիսպէթինտէ եութտուգտան սօնրա՝ թէլին, տահա սողրուսու իփին, ուճու քէսիլիր : Փազլա իշթիհան վար իսէ եինէ փարա վէրիպ եինէ իփին ուճունու եագալարսըն . քեաֆֆէմիզ «շիաւս» տէյուպ սալուշտուգ : Պուրասը տէնիզ գըյըսը ճիհէմի օլուպ՝ էն զիյատէ հաշէրաթ թագըլմընըն պուլունտուղու մահալլէր իմիշ :

Շէհրին տէրունինի տօլաշըպ աղշամա սողրու վիլլա տէնիլէն միլէթ պաղչէսինի վէ էթրաֆընտաքի պուլլարլարը տօլաշտըմ : Տէնիզէ նազըր 80—100 ալագ եիւքսէքիլքտէ զայէթ կիւզէլ պիր պաղչէ, չիչէքիլքէր, եէր եէր մէրմէր սանէմլէր, չիմէնիլքէր, արասընտա կէօկէլի եօլլար վէ օյուն մահալլէրի, իքի թարաֆտա տէնիզէ նագըր աղանըր եօլլար վէ եէր եէր չէշ-

մէլէր վէ շատրէվանլար եափըլմըշ : Պուրատա ումուր էհալիյի կէզմէքտէ կէօրիւրսինն, Հիշ պիր եէրտէ սէրվէթ իլէ զարուրէթ, տարաթ իլէ սէֆալէթ, նէզաֆէթ իլէ քիրլիլիք, մէտէնիլէթ իլէ քէօրլիք, պէօյլէ եան եանա տուրտուղունու կէօրէմէզսին : Փրէնս, ամէլէ, մարքիզ, օճագըր, մարինիսթ, պանքէր, գատըն, չօճուգ, իխթիյար, կէնճ կէզինմէքտէ վէ էօմրին զէվգինի չըգարմագտա տըրլար : Օթօմօպիլլէր, արապալար, աթըլլար, եայանլար, էն սօն մօտա ճէգօլթէ կիյինմիշ գատընլար իլէ եաղըր էլպիսէլի մագարօնիա տիւշմէնլէրի պուրատա տօլաշըյօրլար : Եա մէրքէպլէր... նազիք էլտիվէնի միւսիլէր իլէ գարնավալ պաշլը մատամլար մա ֆամիլեա պիր արապայա օթուրմուշ վէ արապայա քէտիտէն պէօյիւնէք պիր մէրքէպ գօշմուշ օլարաղ, աշաղըր եօգարըր կէզմէքտէ տիրլէր, մէրքէպլէրին պէօյլէ պիր վագիֆէ իֆա էտէպիլիր իտիյի խաթըրմտան պիլէ կէշմէզ իտի : հէմ նէ թէրպիյէլի վէ սէրի իւլ հարաքէ մէրքէպլէր : Պիլա չիւպհէ իթալիա մէրքէպլէրի պիզիմ մէրքէպլէրտէն չօգ մէտէնի տիրլէր : Պիր մէրքէպալըրստա նափօլիյէ կէօնտէրիր վէ թալիմ էթտիրիրիմ : Պաղչէնին օրթասընտա Դաֆէնափօլի տէնիլէն մահալտէ մուզիգա շալլընյօր, պիր աղ էօթէտէ 3 ատէա պիլալար վար տըր քի, պունլարտան պիրի լեզուարիյում, եանի տէնիզին հայվանաթ վէ նէպաթաթ պաղչէսի տիր : Պու մահալտէ կէզմէք՝ տէնիզին իչինտէ կէզիպ էթրաֆընտաքի հայվանաթը, հէր պիր ճինսի իլէ պաղըզլարը, գապուզըր գօլլու հայվանաթը, երլանլարը վէ տէնիզտէ պիլթէն հէր նէվ իրի վէ ուֆագ նէպաթաթը, անլէր եաշար, պէօյիւր, պիրի պիրլէրինի զօլլայար, եէր, տօղար, էօլիւր իքէն սէյր էյլէմէք տիր : Տէնիզ սույունա ճամտան տիվարլար եափըլմըշ օլուպ, պու ճամլարտան իչէրիյի իսթէտիյին կիպի սէյր էյ-

լէրսին: Էօյլէ մախլուգաթ կէօրտիւմ քի հայվան մը, նէպաթ մը իտիլինի թէֆրիգ էտէմէտիմ: հայլան տէսէմ՝ աղաճ կիպի օլտուղու եէրաէ պիթիյօր վէ եիւրիւմէյօր: նէպաթ տէսէմ՝ գօլունու ուզատրպ ալ թութույօր վէ իրատէթ ալամէթլէրի կէօթէրիյօր: նափօլիյէ կիտէն մութլագա պու տէնիղ ալէմինի սէյր էյլէմէլի տիր: կէօրմէտիյիմիղ տէրեալար ալթընտա նասըլ պիր հայաթ վէ նէ մախլուգաթ մէվնուտ օլտուղունու օլ զէման անլայապիրի:

Պուրատան պիր ազ պէրիտէ վիթթօրիս կալէրի տէնիլէն պիր մահալ կէօրմէյէ շայան տըր: Պուրասը խաշ շէքլինտէ պիր շարշը եախօտ պէտէսթան օլուպ, 3 գաթ պինալար կիւզէլ մէրմէրտէն եափըլմըլ վէ շարշընըն իւզէրի ճամ իլէ էօրթիւլմիւշ տիր: Պունտան պիր տանէ տէ Միլանտա վար տըր: Փատիչահլարա մախսուս սէրայը տախի կէզտիմ, տէնիլէ նազըր պէօլիւք պիր պաղչէսի վար, սարայ 1600տէ եա. վըլմըլ օլուպ, էօնիւնտէ նափօլի փատիչահլարընտան 8 տանէսինին մէրմէր սանէմի վար: Ղայէթ պէօլիւք, պէյազ մէրմէր նէրտիւպանտան սալօնա չըղըլըյօր, ըէսմի սալօն, թախթ օտասը, եէմէք օտասը վէ պիր չօղ մէֆրուշ օտալար, —մութլագա պիղիմ էվտէն էյի— վէ էթրաֆտաքի սանէմէր, էսքի ըէսմէր պիղիմ մէֆրուշաթտան փահալը օլտուղունու քէշֆ էյլէտիմ:

ՊՈՒ ՏԷՑԱ ԻՆՅԻՒԱՊ

ՏՕՂՐՈՒ ՃԷՐԷՅԱՆ ԷՏԷՐ ՄԻ

Պիզտէ էֆքեարը ումուլիյէ եօգ տըր: Փարլագ պիր մէմուր նէյի պէյէնիր վէ քիմի թագպիհ էտէրսէ կիւզէլ վէ չիւքին օ տըր: Հասան վէ գապիհ անըն թահսին ու թագպիհ էթաիլի շէյ տիր: կէճէ օտասընտա նէ սէօյլէրսէ՝ կիւնտիւղ շարշուտա փազարտա օ թէրվիճ էտիլիր: Ու. մումուն իսանընտա մէտհ ու զէմմ օլունան պիր ատէմ օլուր քի, հագգընտա օ

մէմուրուն ֆիքրի տէյիլիմէքլէ պիր կիւն սօնրա պաշգալաշըր, մէմտուն իքէն մէզմում, մէզմում իքէն մէմտուն օլուր: Գըսմէն սէպէպի ճէհալէթիմիղ, պաշըճա սէպէպի մէմուրիյինն ատալէթսիղլիյի տիր: Իսթիպատա ալթընտա էզիլմիշ, կէօղիւ գօրգմուշ վէ գօրգմագտա օլան էհալի պիր տէրէճէտէ մազուր տըր, չիւնքի հուգուգումուղու թէէմինտէ մէրճիմիղ հիւքիւմէթ տիր: Մէմուրիյն ի հիւքիւմէթ սէօղիւնիւ ըէտտ էտէնի էզմէք իսթէտիքճէ, իշլէրինի թէսիպ էթտիքճէ, էհալի հիւրրիյէթ ի էֆքեարա մալիք օլամազ: Իւմէրա մէնտապլարընը գայըրտըգճա անլէրին ումուրունու թէսհիլէ կիթտիքճէ՝ քիման պու միտահանէտէն գուրթուլամազ: Մուամէլէ ի հիւքիւմէթ աղրազը շախսիյէտէն թէճրիտ էտիլիր, տօսթ, տիւշմէն պիր մուամէլէ կէօրիւրսէ, հէր քէս հուգուգունտան էմին, ֆիքրինտէն հիւրը օլուր: Էլհասըլ ճէլպի մէնֆաաթ, տէֆի մաշարաթ իւմիտիյլէ էհալիմիղ մէմուրիյնի հիւքիւմէթին հալա էսիրի տիր: Մէմուրիյն իսէ ումուլիյէթլէ իթթիհատ վէ թէրագգըր ֆըրգասընա մէնտապ, սուրէթա գաթըլ ալագալը միւթէահիտ իսէլէր տէ, հագիգաթտա թէրվիճ ի աւալլարընա մէճպուր վէ մէճուպլար տըր: Պունլար կէչէն սէնէ մահալլաթ վէ գուրրալարը՝ փրօղրամ վէ մանօվրալարը տաիրէսինտէ թագսիմ էթտիլէր: Հէր քէսին սէօյլէտիլինի, պէյէնտիլինի տէյիլ քէնտի իսթէտիքլէրինին իսմինի եազըպ սանտըղա աթտըլար վէ աթտըրտըլար: Անտէն պահս էթմէք իսթէմէյօրում, չօղ շէլէր եափտըլար՝ ամմա չիւքը օլտուն փայտար՝ օլմատը, իսթիպատալարընտան գուրթուլտուգ: Հէնուղ մէչուլթիյէթ վէ հիւրրիյէթլէ նաիլ օլտուգ: Պու սէնէ տախի օ թագսիմաթ իւզրէ հարաքէթ էտէճէքլէրի, էհալիյի աշըգտան հիւքիւմէթ նամը իլէ տէյիլ, մէմուրիյէթլէրի սըֆէթիյլէ թէչ-

վիզ վէ թէհտիտտէն տուրմայաճաղարը, գլխաւ էֆրատընըն վար գուվէթիյէ չալըճաճաղը նազարը իթիպարա ալընըրտա, պու տէֆա տախի չօգ եէրլէրտէ խուսուսիյէ էսքի մէպուսլարը միւտախէլէ էթ. տիյի պէլտէլէրտէ կէչէն սէնէտէն ֆարգլը պիր ինթիխապ իճրա էտիլէմէյէճէք տիր : Էյ իւմէրաի իսթիպատա, Ալլահ իչիւն օլտուն, հէր քէսին հիւրրիյէթ ի շախսիյէսինէ թէարրուզ էթմէյինիզ, ըէյինտէ հիւրր պրագընըզ, Գանունը էսասի մուհաֆազաընը եէմին իլէ, նամուսունուզ իլէ թէէմին էթտինիզ, խիւաֆընտա հարաքէթի պրագընըզ :

Էյ թագլիտ ի քիւպրայը իթիյատ էտէն իպատ, քէնտի հիւրրիյէթիմիլէ սահիպ օլայըմ, անըն պուլնըն աղզընա սէօզիւնէ պագմագտան, թէսվիլթընա գափըլմագտան վազ կէչէլիմ : Պրագ պիլէ կիւճէնսինլէր, հագգըմըզը փամալ էթսինլէր, մէնֆաաթըմըզը միլլէթ եօլունտա ֆէտա էտէլիմ, նէֆ ի ումումի զըմընտա մազարաթը զաթիյէմիլի իսթիյար էտէլիմ, տիւչիւնէլիմ, եէքտիկէրիմիլլէ գօնուչալըմ, միլլէթ վէ վաթան ուզրունտա ֆէտաքեար, տինտար, միւսթագիմ իւլաթվար ատէյլէր ինթիխապ էտէլիմ : Տինինէ խայրը օլմայանտան մէնֆաաթը միլլիյէ պէքլէմէյինիզ : Հէր նէ միլլէթ օլուր իսէ օլտուն, տինինէ թէգայիւտիւ օլանը ալընըզ : Պու իւչիւնճիւ ինթիխապըմըզ տըր : Մէչհուր եա, «էր օլունու իւչէ գատար :» Պու տէֆա տա կէօզլէրիմիլի եումար, աղզըմըզը գափար իսէք, իչի նա էհլէ վէրիւսէք, եինէ եար ու աղեարա գարը մահճուպ, ինտ Ալլահ մայուպ օլուրուզ :

ԷՅԻՊԻ ԱՅՆԹԱՊԻ

ԿԻԼԻԿԻԱ ԻԹԹԻՀԱՏԸ

ՔԻԼԻՍԱԼԱՐԸՆԸՆ

ԱՆՎԱԼԸ ՐՈՒՀԱՆԻՅԷՍԻ

ՐԷԻՍ ՏՕԳ. Ճ. Ի. ՄԷՐԻԼ, Մ Թ. ԳՕԼԷՃ (ԱՅՆԹԱՊ)

2.

Վասրքալար. — Քիլիսէնին իշլէրինի իճրա էթմէք իչիւն իսթիմալ օլունան ուսուլար արասընտա 13 քիլիսէ թարաֆընտան շախսի միւսահէպէ, 11ի թարաֆընտա տուա, 7սի թարաֆընտան վազ, 6սը թարաֆընտան տուա ճէմիյէթլէրի, 5ի թարաֆընտան լիթապը մուգատտէսին մէշգի, 4իւ թարաֆընտան խուսուսի թէճէմիւլէր զիքր օլունուր : Պունլարտան մատա խուսուսի հէյէթլէրին թէշքիլի, քիլիսէ թէրպիյէսի, ըիսալէլէրին իսթիմալը վէ պիր միւպէշլիւն զիյարէթի ֆաիտէլի սայլըր :

Իհրիյաճ. — Քիլիսէլէրին իսթիյաճը՝ շու սըրա իլէ զիքր օլունմուշ տըր : Բուհանի պէրէքէթէ իսթիյաճ 15, մէքեաթիպ իչիւն 9, ագչէ իչիւն 8, վաըզ իչիւն 7, էպնիյէ իչիւն 3, վագֆը նէֆա էթմիշ օլան պիր ճէմաաթ 2 :

Պու րափօրլարտան անլաշլըյօր քիլ չօճուզլար ունուտուլմուշ, ֆամիլիա իպատէթի իհմալ էտիլմիշ, տուա ճէմիյէթլէրի իսէ գուվէթէ միւհթաճ, թէպչիրի պէշարէթ իչի, Հաղորդորթիւն խըմմէթի վէ քիլիսէնին մուայյէն պիր մագսէտէ տօղրու իշլէմէսի՝ զիյատէ տիգգաթ ու էհէմմիյէթէ միւհթաճ տըրլար : Վէրիլէն ագչէլէրին միգտարը աղ օլտուղու աչիքեար տըր :

Քիլիսէլէրին անվալը բուհանիյէսինին թագվիյէսի իչիւն լազըմ օլան վէսաիթին միւթալաասընա եարտըմ էթմէք իւզրէ աթիտէրի խուսուսաթ թագտիմ օլունուր :

1. Ումուռմի իճասէլէր. — Քիլիսէ էսասէն բուհանի պիր թէշքիլաթ օլուպ, խուսուսի վագիֆէսի բուհանի էօմրիւ իպրազ էթմէք տիր : Քիլիսէ գըյամ էթմիշ օլան Յիսուս

Գրիստոսուն ֆաալիյէթիյլէ վիւճուտէ կէլմիշ
օլարագ՝ էլ ան անըն վասըթասըյլէ պէր
հայաթ տըր . պինաէն ալէյհ քիլիսէ Գրիս-
տոսուն պու տինեատա զահիր վէ ամիլ
օլմասը իշիւն պիր վասըթա օլմալը տըր :

Խրիսթիյան օլմայանլարընքինտէն ֆարգ-
լը օլարագ Խրիսթիյան տէնիլէպիլէն խու-
սուսի պիր նէվ էօմր վար տըր . պու էօմ-
րիւն հէր քիլիսէտէ պուլունմասը վաճիպ
օլուպ՝ սըֆէթ ի մախսուսէլէրի աթիտէքի-
լէր տիր , եանի Գրիստոս իլէ բուհանի թէճ-
րիպէ ի շախսիյէտէ պուլունմագ , օլ պիր
միւմինլէրէ տօղրու մուհապպէթ , Գրիստոս
հագգընտա խուսուսի շէհատէթ վէ անա
վագֆ օլունմուշ խըտմէթ : Լաքին տիգ-
գաթ էտիլմէլի քի , պու շէհատէթ՝ գուրու
թալիմաթլար թագրիրինէ վէ խըտմէթ՝
ային ու ատէթլէրին իճրասընա եախօտ
պիր թէշքիլաթըն իտարէսինէ թէպտիլ օ-
լունմասըն :

Բիլիսէլէրիմիլին էօմրինտէ պու սը-
ֆէթլէրին մէվճուտիյէթ վէ իզհարը վէ
պէօյլէճէ Գրիստոսուն քէնտի քէնտինի
շակիրալէրի վասըթասըյլա պու կիւն պէ-
յան էթմէսի էլզէմ շէյլէրտէն ատտ օ-
լունմալը տըր : Պու նօգթա ի նազարտան
քիլիսէլէրին էփէյիսինին քէնտի ինթիյա-
ճաթը ազիմէսինին բուհանի հայաթա մալիք
օլմագ օլտուղունու զաթէն անլալըպ հիսս
էթմէլէրի պէօյիք պիր հազըրլըգ տըր :

2. Մուալլէն ուսուլլար . — Էյէր
պու խուսուստա գօնֆէրանստան քիլիսէ-
լէրէ եէնի պիր հարաքէթ սիրայէթ էտե-
ճէք իսէ՝ իլք տէֆա չօպանլարտան պաշ-
լամալը : Բիլիսէնին նէ օլմասը արզու օ-
լունուր իսէ՝ էվլէլա չօպան քէնտիսի օ-
հալտէ օլմալը : Չօպան քէմալը թէվազու
իլէ Պօղոս կիպի քիլիսէսինէ «Պանա միւգ-
թէտի օլունուզ , նէթէքիմ պէն տախի
Գրիստոսա մուգթէտի օլմուշում» տէմէյէ
հազըր օլմալը : Չօպան իշիւն աթիտէքի
նօգթալարա տիգգաթ էթմէք զիյատէ-

սիյլէ ֆաիտէլի օլաճագ տըր : Հուզուրը
իլահիյի հիսս էթմէքսիլին տուա էթմէ
վէ տուատան ալըլմա : Բիթապը մու-
գատտէսի ալանէն եա մախֆիտէ տիգ-
գաթսըզճա օգումայըպ՝ տաիմա մանասընը
թէմեիզ էթմէյէ չալըշ : Հիշ պիր շախ-
սա նազարէն իշիթիւրաքը հիսսիզ մուա-
մէլէ էթմէ : Նէֆափէրէսթ սաիգէլէրլէ
մուամէլէ էթմէքաէն վիճտանէն սագըն :
Պիր բուհանի իշճի՝ ալանի տուալարընտա ,
վազլարընտա վէ շախսի սէօհպէթինտէ
քէնտի գալպինի վէ էն տէրին հայաթընը
մէյտանա գօմաղա տավէթ օլունուր , վէ
վէ պուլուն էթմէյէ բազի օլմալը տըր ,
վէ Ալլահըն ինայէթիյլէ էօյլէ պիր
ատէմ օլմալը քի , պուլուն իճրասը միւմ-
քին օլապիլին :

Պու սէնէ իշիւն հէր վաիլին բէսուլի
քիլիսէլի խուսուսի միւթալալա մատտէ
էթմէսի թալսիյէ օլունուր : Անըն պու միւ-
թալէասը թապիի օլարագ վազընա թէէսիր
էտէճէք տիր : Պու վազլարտան միւթէէս-
սիր օլարագ քէնտի քիլիսէլէրինի իլք քի-
լիսէ կիպի եափմագ իսթէյէն շախսլարտան
պիր հէյէթ թէշքիլ օլունսուն՝ վէ վաըզ
անլէր իլէ Բիթ . մուգատտէս միւթալէասը ,
տուա վէ բուհանի իշին թէրթիպի իշիւն
նիզամի սուրէթտէ թէճէմմիւ էթսին :
Բէզա սէնէ իշիւն հէր պիր վաըզ քէնտի
իլլէրինին զայէ ի մագսուտը տէյու քիլի-
սէյի տէյիլ՝ հաթթա հագիգաթը տէ-
յիլ , իլլա շախսլարը թանըսըն : Ճէ-
մաաթընը թէշքիլ էտէն էֆրատը ալը
ալըր միւթալաա էթսին : Բուհանի էօմ-
րիւն գալաիտինի միւթալաա էյլէսին՝ վէ
ֆիքրի մէսաիլէ տէյիլ , իլլա թէճրիպէի
զաթիյէ վէ ամէլի Խրիսթիյան էօմրինէ
էհէմմիլէթ վէրսին : Բէզալիք վաըզ՝
ֆամիլեատաքի տիյանէթէ տիգգաթ չէ-
վիրսին : Ճիւմլէ վաըզլարըրը թարաֆըն-
տան՝ հէր պիր մալիւմ կիւնահտան վազ
կէշմէք , թէքմիլ թախսիսի նէֆա վէ Յի-
սուսուն հէր շէյէ քեաֆի օլան գուվլէթի
վազ օլունսուն :

ՏԻՒՆԵԱՅԸ ՖԵԹՂ ԷԹՄԵՆԻՆ

ԷՆ ԳՕԼԱՑ ԹԱՐԻԳԻ

Կ Ի Ր Ա Կ Ի Մ Է Բ Թ Է Պ Ի

ՎԵՐ. ԿՍՐԱՊԵՏ ԱՏԱՆԱԼԵԱՆ, ԱՏԱՓԱՋԱՐ

1.

Մազկեր վե մանլիսեր թիֆէնքերի, նէվիճատ քրուփ թօփլարը թալիսի առքերլերին էլինատ միլլէթլերի տիթրէտէն վասըթալար տըր: Ճէրրահ ալէթլերի ուսթատըն էլինատ աճայիպ միւհիզլէր իճրա էտէր: Բէսսամըն գալէմ վէ ֆըրչասը Բաֆայէլ վէ Այվազօլսիկինին էլինատ պի պէհա րէսմէր մէյտանա կէթիբըր: Պիր քէման էրպապընըն էլինատ րուհը թահրիք էյլէյէն վասըթա, պիր ճահիլին էլինատ պաշ աղըըսը տըր: . .

Իսմի պիզէ մալիւմ օլան կիրակի մէֆթի տալիս պու գապիլտէն տիր: Էփի Տէր Թոսիկեան ուսուլտա օլան մէքթէպլերի պու կինքի Իսիլչէրա, Ալմանիա վէ Մ. Ամէրիգա մէքթէպլերի իլէ մուգայէսէ էթմէք պիլէ ճահիլ օլմասըղը կիպի, պիզիմ կիրակի մէքթէպլերին տալիս էվրօփա վէ Ամէրիգանըն կիրակի մէքթէպլերինին հանընա գօյմայա պիլէ առէմ ութանըր: Անլէր կիրակի մէքթէպլերինտէ տիւնեայը ֆէթհ էտէն պիր գուվլէթ կէօրմէքտէ իքէն, պիզ կիրակի մէքթէպլի իսմինտէն պիլէ խօշուտարըղը հիսս էտիյօրըզ: Սէպէպ: Անլէր իլմի րուհը ինսան վէ փէսակօթի էասալարընը թալիմ ու թէրպիյէ էմրինտէ վէ մէքթէպլերտէ թաթպըզ էյլէտիքլերի կիպի, կիրակի մէքթէպլերինտէ տալիսանլէրտէն իսթիֆատէ էտէրէք օլ ազիզ կին մէքթէպլերին ղայէթ ճալիպ վէ ֆաալ պիր հալէ գօյօրլար, պիզ իսէ ալէլուսում 50—60 սէնէիք ուսուլտա տէվամ էթմէյէ չալըչըյօրըզ:

Էվրօփա վէ Ամէրիգանըն միւթէրազգը միլլէթլերի, աշխատհակաճ վէ կղերականլար անա չօգ էհէմիյէթ վէրէրէք նէվանէվ ուսուլ վէ վասըթալարլա պին,

օն պին, եիւզ պին վէ միլիօնլարճա իզտիհամը ճէլպ էտիյօրլար: Էֆէնտիմիզին «կիտինիզ, ճիւմլէ միլլէթլերի շակիրալ գըլընըզ, անլէրի թալիմ էտինիզ,» սօն էմրինին իճրասընա էն գօլայ վէ միւէսսիր վասըթա կիրակի մէքթէպլի տիր տէյու պազըյօրլար: Զաթէն «չալիւտ» վէ «թալիմ» մէքթէպ տէմէք տիր: կիրակի մէքթէպի պու սօն էմրէ տօղրուտան միւթապաթ էտէր:

Անըն թէրազգըսը իչին պիրինճի վասըթայը պալատա սէօյլէմիշ օլտուպ: Իլմի րուհը ինսան վէ փէսակօթի (մանկաւաթաժուրիւն) գանունլարընը պիր աղ միւթէլաա իլէ թաթպըզ էթմէք: Իլմի րուհը ինսանի առէմին ֆարըղը սինն ու սալտաքի հալալը րուհիյէսինի թարիֆ էտէր, փէսակօթի իսէ առէմին հէր սինն ու սալտա օլան րուհանի իհթիյաճաթընա լազըմ կէլէն տէրլէրի նա՛սըլ վէրմէլի տիր, պուհըն եօլլարընը պիզէ էյօրէտիր: կիրակի մէքթէպլի էֆէնտիմիզին սօն էմրինի իլէրի կէթիլլէն պիր վասըթա իսէ, պու վասըթա իլէ մազսէտէ էրիչմէք իչին տէյմէզ մի քի, հէր հալըրըղը կէօրէլիմ: Հէր հանկը պիր իչաէն ֆաիտէ մէմուլ էտիյօրսազ միւթլազա անա տիգգաթ ու էհէմիյէթ վէրմէք կէրէք տիր: Անըն իլմի վէ ֆէլսէֆի ճիւթլէրինի պիլմէլի:

Բահիլիւմանըն 811ինճի սահիֆէսինտէ վէ Անեսաքերին 737 վէ 759 սահիֆէլէրինտէ կիրակի մէքթէպլերի հազընտա ղայէթ մուհիմմ մալիւմաթլար նէչը օլունտը: Օրատա միւթէրազգը միլլէլին, հաթթա պիլթիւն տիւնեանըն անպ նէ ազիմ էհէմիյէթ վէրտիլի կէօրիւնիւյօր: Օլ պէնտլէրի օգումայանլար վար իսէ, անլէրի տիգգաթլըճա միւթալէա էթմէլէրինի պիլ խաասա թալիսիյէ էտէրիմ: Տիւնեայը ֆէթհ էթմէնին վէ «Պիլթիւն միլլէթլերի շալիւտ էտիպ անլէրի թալիմ էթմէնին» էն միւէսսիր վասըթասը օլան կիրակի մէքթէպլէ-

րինի իւնի կեօթիւրմէք իշին պու պապտէ
եազըլան մեգաշէշերի, իրապ վե յիւսա-
շէշերի էյի միւքաշէա եթմեֆ իֆինմի
պեօյիսֆ վասըքա սըր :

Օլ իւշ պէնտէրի օգուլըն . անէրտէ
կեօթէճէքսինիլ քի, Չին, ճափօնիա, Գօ-
րէա վե սաիր թաիֆէ տիյարլարընտա
Խրիսթիանլար նէ՝ աճալը պ սուրէթտէ թէ-
րազգը էթմիշէլը : Սալթ Կիրակի մէքթէպ-
լէրինի իւնիւնէթմէք իշին նէ՝ չօգ զազէ-
թալար, ըսալէլէր վե քիթապլար եազը-
յօրլար : Էվրօփա վե Ամէրիգա լիսանլա-
րընտաքի մաթպուաթը քէնտի լիսանլա-
րընա թէրճէմէ էթմէյէ վե թապ ու նէշը
օլունանլարը միւթալէա էթմէյէ չալըշը-
յօրլար : Լաքին պէլքի, « Պիզիմ արամըզտա
60 փարալըզ Կիրակի տէրս քիթապընտան
մատա պու պապտէ լիսանըմըզտա նէ՝
քիթապ վար քի օգուլալըմ, » տէրսին :
Հազգընըզ վար, էֆէնտիմ : Իմտի իշինմ-
միւ վասըքա Կիրակի մէքթէպլէրինի ի-
լէրիլէթմէք իշին մաթպուաթ գուլլանըլ-
մալը տըր : Էվրօփա լիսանլարընա աշինա
օլանլար քէնտիլէրին իսթիֆատէ էթտիթ-
լէրի քիւթիւպ ու ըէսաիլի պիզիմ լիսան-
լարա թէրճէմէ էթմէլի տիրլէր : Դազէ-
թալարըմըզ մախսուս պու պապտէ էհա-
լիմիզի ինթիպահա տալէթ էթմէլի տիր-
լէր : Տիգգաթ էթտինի՞զ մի, օլ իւշ մէ-
գալէլէրտէ Ասիա վե Աֆրիգա մէմլէքէթ-
լէրինտէքի Կիրակի մէքթէպի իշլէրինի թա-
տատ էտէրքէն պիզիմ՝ մէմլէքէթին իսմինի
պիլէ զիքը էթմէտիլէր : Նէ՞միզ վար զիքը
էտէճէք : Պու գատար աթալէթ պիզէ եա-
զըլը՞ր մը : Թաիֆէ տիյարլարը պիզի կէշ-
տիլէր :

Կիրակի մէքթէպլէրի աւնյարաւնուա-
նական վե միջ-յարուսանական օլտուզու
իշին Ինճիլի ճիւմլէ միլլէթլէրէ վազ էթ-
մէնին գօլայ եօլու տըր : Հէր հանկը Խրիս-
թիյան մէզնէպի պիր ֆըրգա իլէ պիրլէ-
շէպիլիւրսին, պիր իթթիհատ ու իթթիֆապ

եափապիլիւրսին, էֆէնտիմիզին վէրտիլի
պէօյի.ք էմրի իֆա էթմէք իշին պէօյի.ք
գուվլէթ լազըմ տըր, իթթիհատ Իսէ պիր
գուվլէթ տիր : Պիւթիւն մէմլէքէթլէր վե
քիլիսալար, վե պիւթիւն տիւնեա իթթի-
հատը եափապիլիյօրլարա, տիւնեալը
Ինճիլ իլէ ֆէթհ էթմէքլիք իշին պէօյի.ք
պիր ի.միտ վար տըր : Տիւնեանըն եէտինճի
ուսուսի Կիրակի մէքթէպ մէճիսի կէլէճէք
Յուլիստէ Յուրիստէ ինիգատ էտէճէք :
Խրքիհաս վե իրքիւազ Կիրակի մէֆթէպ-
լէրիլի իշերի կեօթիւրմեֆ իշինմ սեօր-
սիւնմիւ վասըքա սըր : Պիզ նէ՞ վազթ
պունա պաշլայաճաղըզ : Պիզիմ քիլիսալար
իթթիհատըմըզ վար, անտէ Կիրակի մէք-
թէպի հազգընտա պէլքի պազը մէգալէ-
լէր օգուսուսուն, իշթէ ս գատար : Պիզիմ
այնի շէհը քիլիսէլէրինին Կիրակի մէքթէպ
իթթիհատը, Գաւառ. Ժողովար, Կիրակի
մէքթէպի իթթիհատը, պէօյի.ք մէրքէզ-
լէրտէ Կիրակի մէքթէպի իթթիհատլարը-
մըզ նէ՞րէստէ : Պիզ ուսուս տիւնեա իթ-
թիհատընա նէ՞ վազթ պիրլէշէճէյիլ :
Իթթիհատ գուվլէթ տիր : Պարի պու եէ-
տինճի մէճիսի ուսուսիլէ ըէսմէն պիրլէշ-
մէյէ չալըշալըմ : Պիզ պու պապտէ նի՞շին
Լուսաորչական վալիտէ քիլիսամըզը տա
ուլանտըրմալալըմ, վե պու պապտէ անլէր
իլէ պիր իթթիհատ եափապալըմ : Պու
ատի մէքթէպլէրի պիրլէշտիրմէքտէն չօգ
գօլայ վե անա մուգատտէմէ սայըլապիլիւր :

Կիրակի մէքթէպլէրինտէ ճալիպ ի տիգ-
գաթ տիկէր պիր խուսուս տա անըն մէ-
մուր, մուալլիմ վե մուալլիմլէրինին ալէլ
ուսուս աշխատհական, իշ ատէմլէրի օլ-
մալը տըր : Պալատէ զիքրի սէպգաթ է-
տէն պէնտէրատէրի Կիրակի մէքթէպի փիլը-
լէրինտէն Ո՛ր. Պրաֆն՝ Պրոքլինի պիր պան-
քէր իտի. Ճօն Վանամէլքըր ֆիլատէլֆիա-
տա պիր միլիօնէր թաճիր տիր, քի հէր
պիրինին Կիրակի մէքթէպլէրինտէ 3,500
—4,000 չակիրտլէրէ տէրս վէրէնլէր

եւելցերձէ աշխատհակամ միւմինէր տիր-
լէր : Պիւա իւճրէթ խըտմէթ էթաիք-
տէն մատա քիսէլէրինտէն օլ մագսէտ
իչիւն փարա տա վէրիւրլէր : Սալթ գուրու
գուրու տէրս վէրմէք տէյիլ ! Խայալ էթ
պիր տէֆա, խօճալար մէճիսի, գիյարէթ-
լէր, շակիրտլէրէ մէքթուպ եազմագ,
քիւթիւպիւսանէլէր, զազէթալար վէ ի-
տարէ մէճիսլէրի... հէփ վագթ թալէպ
էտէն շէյլէր տիր : Հէփ աշխատհակամ-
լար շէվգ իլէ պու իշլէրի եափըյօրլար,
նիշէ լօրտլար, հիւքիւմէթ մէմուրլարը պու
հիրակի մէքթէպ իթթիհատընա սախիլ
տիրլէր : Խայալ էտինիլ ! պիր քիլիսէ տէ-
րունինտէ 20, 30, 50, 100, 200, 500,
քիլիլէր պու ուղուրտա չալըըրլարսա՝ քի-
լիսէ տախիլտէ տէ իլէրի կիթմէ՞զ մի : 10
ատէմին իշինի կէօրմէքտէն իսէ 10 ատէմ
իշլէթմէք տահա պէօյիւք պիր հիւնէր տիր :
Իշլէյէն տէմիր փարլար : Սուվարան սուվա-
րլըր : Կիրակի մէքթէպլէրի վէ քիլիսէյի
իլէրի կէօթիւրմէնին պէշինճի վասըքասը
չօզլարընը իշլէթմէֆ սիր : Մէշղուլիյէթի
ղայէթ չօգ օլան մէտէնի տիւնեա պու
պապտէ Կիրակի կիւնիւ պիր տէրս վէր-
մէք իչիւն հաֆթա իչինտէ սաաթլար վէ-
րէրէք հազըրլըք կէօրիւյօրսա՝ պիլ նէ՞
ֆէտաքեարլըք էտիյօրլըք : Էմէքսիլ մահ-
սուլ օլմազ : Պիր իշտէն ֆաիտէ պէքլէյօր-
սագ անը սրգը թուլթմագ կէրէյիլ :

Հագիգի գահրէման ֆարգընտա սա-
պիթ օլան քիմսէ տիր : Անըն ճանը հա-
գիգաթ վէ Ալլահըն թէպէսսիւմիւ իլէ
թագվիյէ էտիլմիշ տիր : Օ հայաթըն ա-
ֆէթ վէ պէլալարընը սաքին պիր բուհ իլէ
իսթիգպալ էտէր : Ֆուրթունալարա կէօքս
վէրտիքձէ քէսպի գուվվէթ էտէր, վէ
լազըմ կէլտիյինտէ պիր իրիսթիյան մա-
գամընտա իշլաքեարընընը պայրաղը ալ-
թընտա էօլմէյէ բագի օլուր : Էկէր գահ-
րէմանլարա մալիք օլմագ իսթէյօր իսէք
անլէր անճագ հագգսըզլըղա գարշը էտի-
լէն մուհարէպէտէ հասըլ օլաճաղընը
ունուլթմայալըմ : Հագիգաթ թարաֆըն-
տան գանսըզ զալէպլէր չալան քիմսէտէն
տահա պէօյիւք պիր գահրէման պուլուն-
մագ :

ՊԼՇՆԵԼ

ՐՈՒՀԱՆԻ ՀԱՅԱԹ

Ի Ս Թ Ի Գ Ա Մ Է Թ

Ճալիպի տիգգաթ պիր քէյֆիյէթ ալի քի,
ինսանլարըն վէ հայվանաթըն էտնա թագըմը՝
խաինիւք վէ ալտատընըլըք իլէ եաշարլար : Ճիւմ-
լէ սիրթիւնէն մախլուգաթ տէսիսէ գուլանըր-
լար : Էօրիւմէք՝ քէնտի աղընը սաֆաիլ սինէք-
լէրի ալտատըլ ճէլպ էթմէք իչիւն էօրէր : Թիլ-
քի՝ ֆիրար էտիպ գուրթուլմագ իչիւն իլինի
պէլիսիլ էթմէք մագսէտիլլէ չիֆթէ իլ եափար :
Գուրթ իսէ, կէիք եալրուսու իւզէրինէ՝ օ
սու իչմէք իչիւն էյիլտիլի վագթ քէնտի մախ-
ֆի մահալինտէն աթլալըպ անը թուլթար : Խըր-
սըզ, գումարպագ վէ թիճարէթտէ քէնտի հէմ-
ճինալէրինի ալտատարագ կէչիւնէն էտնա սընֆ
ինսանլար արասընտա, տախի հալ պուն-
տան ֆարգըլ տէյիլ տիր : Ալտատընըլըք՝
միսքին ճանինին սիլահը, ալէթ ի միւսէֆասը
տիր : Ֆիլ վագը, տիւնեանըն էտնա թագըմտան
ատէյիլէրի քեար ու քիսպ ալէմինտէ տէսիսէ
վէ տուպարայը քէնտիլէրինէ սէրմայէ էթմիշ
օլան քիմսէլէր տիր :

Ճագաթ ալէմին իշկիւզար վէ միւճահիտ
օլան վասի գըսմը սախթէքեարլըք՝ վէ տուպա-
րատան եիւքսէք պիր գէմինէ չըգմըշ տըր :
Ֆապրիգա, մաղաղա վէ պանգա հագիգաթ իւ-
զէրինէ միւէսսէս տիր : Տիւնեանըն նարի պիր
հալտէ պուլունտուղը միւտտէթ կէչիւն օլուպ
վէսուվիլըս, եախօտ Մօնթիլէ միսիլու
եէլլէրտէ անըն անճագ ճիւզի պագիլէլէրի գալ-
մըշ օլտուղու միսիլու, եալանլար տէվրի տախի
կէչիւն վէ էլիւվմ անճագ ճիւզի պիր պագի-
յէսի կէօրիւնմէքտէ տիր : Ատէմիլէր մաղա Ալլահ,
թէքրար եալան տէվրինէ ըրճաթ էթսէլէր մէ-
տէնիյէթ ի հազըրէ քեամիլէն խարապ օլուր :
Պիր պանգանըն միւտիրի հէր կիւնիւն խիթա
մընտա տէֆթէրտարըն էլինտէն հիսապարը ալըպ
մուայէնէ էթմէքլիլէ մէճպուր օլսա նէ՞ օլուր :
Պիր թիւճճար քէնտինին քեաթիպլէրի հէր կիւն
հիլէքեարլըքտա պուլունմուշ օլմասընլար տէլէ
պիւթիւն կէճէ մաղաղայը կէօզտէն կէչիւմէք
տէ օլսա, պիր ֆապրիգա սահիպի հէր կիւն
գամիշ էլինտէ օլարագ տէսթկիւհարտա իշլէ-
յէն ալէլէնին պաշը ուճունտա տուրսա նէթիճէ
նէ՞ օլուր :

Պիր ատէմ արա սըրա մէհարէթլի
եալան սէօյլէյէրէք մուվաֆֆագ օլապիլիր, լա-

քին պունտան սօնրա հէր պիր թիւճճար եպան-
ճըը իզինտէն թանրյաճագ տըր: Էլիէվմ պէօ
յիւք թիճարէթ էվլէրինն թարիխի միւսթա-
գիմ թիճարէթ գույուտաթընտան իպարէթ օլ-
մուշ տըր:

Շէքէր հա գահվէ փաքէթլէրի իւզէրինէ
վազ էտիլէն թիճարէթ մարգալարընը մանասը
չու տըր քի, աստէմէր մէզքիւր փաքէթլէրի
եափանլարըն հագիգաթփէրվէր քիմէլէր օլ
տուգլարընա իթիմատ էտէրլէր: Ետենտան եա
քէթէնտէն մամուլ պիր գուճաչ սաթըլապիլյօր
խսէ՝ սէպէպ չու տըր քի, անը սաթուռն ալան.
լար ֆապրիգաթօրուռն սախթէ եուռն, եախօտիփէք
խամինի վէրէրէք եուռն գուլլանմայաճալընը քէշֆ
էթմիշ տիրլէր: Թիւճճարըն սէրմայէսի՝ մալ
չէքլինէ կիրմիշ օլան իսթիգամէթի տիր:

Հագիգաթ եօլու մուվաֆֆադիյէթ վէ սէր-
վէթ եօլու տըր: Իսթիգամէթ սահիպի քիմէ
լէր պէրխօրտար օլուրլար: Չօգ սէնէլէր էվվէլ
պիր կէնճ թանըր իտիմ քի, չիմտի փէք եիւք-
սէք պիր մէվգի իհրազ էտիօր: — Անըն փէ-
տէրի պիր չիֆթճի օլուպ չէհրտէն պիր գաչ միլ
ուզուգտա իգամէթ էտէր իտի: Պիր կիւն 18
եաչընտա օլան պու. օլլանըն փէտէրի վէֆաթ
էտիպ ալէյի կէչինտիրմէք դաիլէսի քէնտիւնէ
գալտը: Խալլիճա տիւչիւտիւքտէն սօնրա օղ-
լան՝ մէզքիւր չիֆթլիյի պիր սիւտճիւ չիֆթի-
յինէ թէպտիլ էթտի: Իպթիտատէն գարար
գըլտը քի, սաղլամ ինէքլէրի օլուր՝ վէ ապա
եալան սէօյլէմէյէրէք սիւթ սաթմագտա տէվամ
էտէր իսէ, քիւչիւք չօճուգլարը իչիւն թէմիզ
սիւտ արայան վալիտէլէր էնճամ քէնտիւնի թուգ
տիր էտէրլէր, վէ իսթիգամէթի սայէսինտէ
մուվաֆֆագ օլուր: Պու օլլան իքի սէնէ չա-
լըչու իչինի խալլիճա սըրալատը իսէ տէ, էր-
թէսի սէնէնին պահարընտա ինէքլէրինէ պիր
րահաթսըզլըզ սիրայէթ էթտի: Պուռնու միւշթէ-
րիլէրինէ պիտիրսէ թիճարէթինէ խալլէ կէյէճէք
վէ քէնտի իլէ րէգապէթ էտէնլէրտէն մաղլուպ
օլաճագ իտի: Չօգ տիւչիւնիւպ ուշգուսուզ պիր
կէճէ կէչիրտիքտէն սօնրա, նիհայէթ պիր մաթ
պաայա կիտիպ հալ ու քէյֆիյէթի քէն-
տի միւշթէրիլէրինէ անյաթմագ իւզրէ պիր ի
լան թապ էթտիրտի, վէ չու հալտէ աը-
թըզ սիւտ սաթմայաճաղընը պէյան էյլէ-
տի: Իքի հաֆթա իչինտէ թիճարէթի խարապ
օլտու: Լաքին մէզքիւր պէլտէտէ չօճուգլար
արաաընտա իչէյէն պիր հէքիմ պու օլլանըն
եալանտան նէֆրէթ էթտիլինի թագտիր էտիօր
իտի: Միւմաիլէյ սօգլթօր պիր կիւն պիր պէնտ

եաղըպ, անտէ սըճագ եաղ մէվսիմինտէ թէմիզ
օլալան սիւթ գուլլանմագտան իսթիրազ էթ-
մէքլիյի վալիտէլէրէ թալսիյէ էտէրէք պու օղ-
լանըն վաղըսընը նագլ էյլէտի: Տօգթօր՝ պու
օղլանըն սիւտիւ թէմիզ սագլամագ իչիւն փարա
վէ էմէք սարֆ էթտիլինի վէ սիւտիւ սաիրլէր-
տէն տահա պահալը սաթմայա հագըզ օլտու-
ղուռնու զիքը էյլէտի: Պուռնու իւզէրինէ օղլան
միւքեաֆաթընա նաիլ օլտու: Օ՝ սաիրլէրին 5
ղրուչա սաթտըղընը 6յա սաթտը վէ խալլի սէ-
նէլէր պու հալտէ տէվամ էթտի: Մէրգուճ 30
եաչընա էրիչինճէ սիւտճիւլիւլիւ պրագըպ չէհրտէ
տահա քեարլը պիր իշ աչտը: Հէր քէս անա
իթիմատ էտէպիլլի իտի, վէ սէրվէթ սէյլ կիպի
ագմաղա պաչլատը: Անըն ազիմ մուվաֆֆագի-
յէթիլին թարիխի, եալանտան նէֆրէթ վէ
հագիգաթը սէվմէք պապընտա գալպինտէ գա-
լար գըլտըղը կիւնտէն պաչլար:

Մաքիավէլլի՝ սիյուսիլուռնու հագիգաթ գսնու-
նուռնտան մագըւր թութտու: Օ ճասուսլար՝ եա-
լան սէօյլէմէլի, աչըզլար՝ ալտաթմալը, գուճար-
պազ՝ էլի պօշ իքէն օլուռնուռն եօլուռնտա կէօս-
թէրմէլի, վէ տիվլօմաթ՝ ֆիլան պիր չէյի տիւ-
չիւնիւր իքէն պաչգա պիր չէյ սէօյլէմէլի տիր
տէյէ իտտիա էյլէտի: Պու սէպէպտէն ճօն Միլ-
թըն՝ Գրօմուէլին խարիճիյէ նէզարէթի քիթա-
պէթինէ թային օլուռնուղուռնտա, ումուրը
սիյասիյէտէ տաիմա դալիպ վէ մուվաֆֆագ
օլտու, զիրա քէնտի տաիմա հագիգաթը սէօյլէր
իտի, սիյասիլուռն տա օ եալան սէօյլէյօր զանն
էտէրլէր իտի: Հէյէթ ի իճթիմաիյէ հալա՝
կէօմրիւքիւնէտէ վէ սիյասի իչլէրտէ եալան
սէօյլէմէլի թէճվիզ էտէր, ֆագաթ եալան՝ — նէ
չէքլտէ օլուր իսէ օլտուռն — պիր նէվ աստէմի
մուվաֆֆագիյէթ, խալպէթ տիր: Պիր վարըլտա
պուլուռնան սէյալ՝ անտէքի գուրտ տէլիքլէրին-
տէն սըզըպ տիւքէնտիյի միսիլու, սիլէթ տա-
խի եալան վասըթասըյլէ սըզըպ մահվ օլուր:
Կէնճլէր հէր իզվայա րաղմէն հագիգաթա սա-
տըզ օլմալը տըրլար: Իսթիգամէթ՝ պիր թիւճ-
ճար իչիւն չօգ սէրվէթտէն էֆգալ տըր: Պիր
գարը իչիւն «Մէրգուճ տաիմա հագիգաթը
սէօյլէր,» տէյէ մէտի օլուռնագ հիւսնտէն էվլա
տըր:

Էյ կէնճ, հայաթընը հալտն իւզէրինէ պինա
էտէր իսէն, անը գուճ իւզէրինտէ պինա էթ-
միշ օլուրտուռն: Հիլէ՝ թէզիյէ փաթլայան պիր
գապարճըզ տըր: Հագիգաթ՝ սարսըլմայան պիր
թէմէլ թաչը տըր:

ՀԻԼԻՍ

ՔԻԼԻՍԵԼԵՐՏԵՆ

ԱԼԷՄ Ի ԻՍԼԱՄ ԻԶԻԻՆ ՏՈՒԱ

Պիտիւն սիւնեա Ինճիլի Իթքիհասը նաւըյա մարուֆ հէյէթ, պիւճիւմէ Ինճիլի քիլիսէլէրի պու սէնէ Հոկ. 16-աա պիւթիւն Իսլամ ալէմի իչիւն ումոււմի սուլայա տալէթ էտիյոր: Եւլմի մէզքիւր քէնտի քէնտիսին Միւսլիման-լարա Ինճիլի վազ էթմէք էմրինէ վազֆ ու թախսիա էթմիշ օլան մարուֆ Հէնրի Մարթի նին Թօգաթ չէնրինտէ վէֆաթընըն 100 իւնճիւրէս Ի սէնէ Ի տէվրիյէսի տիր: Հէնրի Մարթին պիւթիւն Իսլամ մէմլէքէթիւրի գիյարէթ էտիւպ, հէր կիթտիյի եէրտէ քէնտիսին ճիտտիյէթ վէ հիւմիյէթի, գէքեա վէ թազվասը իլէ ճիւմիյէսին նազարը տիգգաթ վէ հիսս Ի հիւրմէթիւրի քէնտիսինէ ճէլպ էյլէմիշ իտի:

Պու կիւն տիւնեանըն սայքի հէր թարաֆընտա Իքի տին թապիլէրի եանի Միւսլիման-լար վէ Խրիսթիանլար սիյասի վէ տինի ճիհէթ-լէրճէ գարչը գարչըյա տուրմագտա տըրլար: Շէոյլէ քի, պունլար եա պիրիպիրլէրինէ սողրու պուղղ ու աւալէթլէ սօլուպ՝ պիրիպիրլէրինէ տիւլէճէքլէր, եա աա արալարընտաքի ագախ-ճէ ֆարգլարա րազմէն պիրիպիրլէրինէ գարչը մուհապլէթ վէ իշթիրաք թաշըլպ եէքտիկէրլէ-րինի գարտաչճաւընա տէրաղուշ էտէճէքլէր տիր: Խրիսթիանլարըն հազիգի բուհու պիգի սօնրաքի մէսլէյէ սէլգ էտէր:

Իմտի պու պէոյիւք գահրէմանըն վէ Ալ-լա՝ աւտէմինին վէֆաթընըն եիւղիւնճիւ սէնէ Ի տէվրիյէսի միւնասիպէթիլլէ ճիւմլէմիզ իչիւն փէք խօշ վէ ագտէս պիր վաղիֆէ տիր քի՝ օ կիւնտէ պիլ իթթիֆագ տէրկեանը պարիյէ իլ-թիճա էտիւպ, Բապպըմըզ Յիսուս Քրիստոսուն պիգէ թէյգին էյլէտիյի մուհապլէթ վէ ուխուվ-վէթ հիսսինին հէմ պիզ Խրիսթիանլար արա-սընտա հէմ տէ պիւթիւն ալէմի Իսլամտա հիւ-քիւմրան օլմասընը իսթիրհամ էտէլիմ:

Միւմքին իսէ, օ կիւնտէ հէր պիր Ինճիլի քիլիսէտէ պիր իճթիմա վուզու պուլսուն, պունըն իմքեանըն եա միւնասիպէթի հօգ իսէ ալիլ ի-պատէթլէրի վէ շախսի սուլար պու մատտէյէ հապր օլունսուն:

Պու միւնասիպէթլէ սուլարա պալը խու-սուսի մատտէյէր թալսիլէ օլունսալիլի:

1. Խրիսթիան վէ Իսլամ տէվլէթլէրին վէ գալմարըն պիրիպիրլէրիլլէ օլան միւնասիպէթ-

լէրինտէ մուհապլէթ վէ ուխուվլէթ հիսսիա-թընըն թէրվիճի,

2. Ճիւմլէ Խրիսթիանլարըն, խուսուսա Միւսլիման էհալի արասընտա եաշայան Խրիսթիանլարըն, Քրիստոսուն հայաթ վէ քէլամա-րընտա գահիր օլան մուհապլէթի պիլֆիլ քէնտի հայաթլարընտա կէօսթէրէպիլմէլէրի:

3. Ինճիլին սաւէ վազը վէ Խրիսթիան ագախտինին վազը թարիֆիլլէ, Խրիսթիանլար գալէյինտէ Միւսլիմանլար արասընտաքի սու-լի թլիլէ հիւմիւն տէֆի,

4. Ալէմի Իսլամտա գալմարըն ճէհալէթտէն, ճանլարը կիւնահտան վէ ճէսէտլէրի իլլէ ու էմ-րազտան գուրթարմագ մագսէտիլլէ վազֆը նէֆս էթմիշ օլան պիւճիւմլէ խայրիաան ղէվաթըն մու-վաֆֆագիլլէթի իչիւն սուլար արգ օլունսուն:

ԲԱՀՆԻՄԱ

ԿԻԼԻԿԻԱ ԻԹԹԻՀԱՏՇՆԸՆ

ՍԵՆԵՎԻ ՄԵՃԼԻՍԻ

Կիլիկիա Իթթիհատընըն 42-նճի թէճէմմիւլ-1912 Յունիս 26-աա Այնթապ Գայաճըզ քիլի-սէսինտէ ինիգաւտ էտիւպ, Յուլիս 3-էտէք տէվամ էյլէտի: Մէճլիս՝ 26 քիլիսէ վէ 2 չիւպլէրտէն միւրսէլ 15 չօպան, 10 վաղը, 16 մուրախսաս վէ 5 փրօֆէսօրարտան ճէման 46 ֆալի աղա-տան իպարէթ իտի: Պունլարտան վեր. Համ-բարձում էֆ. Աշճիւն րէիս, վէ Յուլիանէս Ս. էսքիճեան քեաթիպ ինթիսապ օլունսուլար:

Պու սէնէ Իթթիհատըն սէնէվի վազը վեր. Գալմէ Ապահատեան թարաֆընտան իրաւ է-տիլիպ. միւմալլէյ՝ Մալ, 3, 3 ալէթինի է-սուսը քէլամ իթթիսապ էյլէյէրէք պէրվէճի աթի խուսուսաթտան պահս էյլէտի. — Ալլահ թաթհիր էտէն պիր աթէշ տիր, 2. Լէվի օ-ղուլարընը հանի բուհպան թազըմընը գալ վէ թասֆիլլէ էտէճէք տիր: 3. Ճէմասթը թաս-ֆիլլէ էտէճէք: 4. Չափարըզ վէ էյրի թալիմա-թը վէ սախթէ բուհճուլուղու թասֆիլլէ էտէճէք տիր: 5. Ալլահ միւմլիլլէրի աթէշ փարչարը գըլմագ իսթէր:

Պու տէֆա մէհլիստէ թահթը միւզաքէրէյէ ալընան մէսլէլէր աթիտէքիլլէր օլմուշ տըր:

Իթքիհասըն գայս ճէֆթիլի. Կիլիկիա Իթթիհատընըն 37 սէնէլիք գուլուտաթընը միւն-տէրիճ տէֆթէր Օսմանիյէ քիլիսէսինտէ իհրագ ու իթլաֆ էտիլտիյինտէն, էսքի Աւեսաքիլլէր-տէն, էչխաստան վէ սաիր հէր հանկը թարիգ-

լէ թահսիրի գապիլ օյան մայիւմաթըն գալեմէ ալընմասը Եագուպ էֆ. Տէր Գրիգորեանա թէրք ու հէվալէ էտիլտի:

Հեյեթ ի իսադեդեհէ ազա ինքիյապը. — Տարեմիզտէ պուլունան միւհասէսաթըն էգծիւմլէ Մարաշ իւմի իլանի մէտրէսէսի. Մարաշ գըղլար գօլէճի վէ Այնթապ օղլանլար գօլէճինին հէյէթ ի իտարէլէրինաէն միւտտէթ ի մէմուրիլէթլէրի խիթամ պուլմուշ օյան աղալարըն հէրինէ հէնիլլէրի ինթիխապ օլունտու:

Իթա ի իմագդեհմեհ. — Սանադըուկ էֆ. Շանիսան, Գրիգոր էֆ Տէր Պօղոսեան վէ Սամուէլ էֆ. Ինկիլիզեան թարաֆընտան միւմզա վէ իճագէթնամէլէրինին իքինճի տէֆա թաստիգի նին թալէպինի հալի իսթիտանըն միւթէլասաը իւզէրինէ իթթիֆազը արա իլէ միւմաիլէյհ էֆէնտիլէրին իճագէթնամէլէրինին իքինճի տէֆա թաստիգի գարարկիր օլտու:

Չօպան քախսիսի. — Հարունիլէ (նարնը) վարզը պատ. Յարութին էֆ. Մանուշակեան 10 սէնէտէն պէրու ֆարզը մահալլարսա, վէ 3 սէնէ տիր Հարունիլէ քիլիսէսինտէ մուվաֆֆա. գիլէթլէ չալըմըշ օլուպ՝ քիլիսէսինտէ տախի հիւնի թէվէճճիւհիւնիւ գազանմըշ օլտուղունտան, իթթիհատ միւմաիլէյհին չօպան թախսիսի էտիլմէսինէ գարար վէրիպ մէսէլէյի Ատանա սթասիօն մէճլիսինէ հէվալէ էյլէտի: Բէզա՝ Այնթապ Գայաճըգ քիլիսէսինտէ վարզը Գրիգոր էֆ. Տէր Պօղոսեանըն չօպան թախսիսի քիլիսէ ի մէգքիւրէ թարաֆընտան թագաթիմ էտիլիպ, հէր նէ գատար էֆէնտի ի միւմաիլէյհ տահա պիր սէնէ վաիզլիք էթմիշ իսէ տէ, իպրազը իգթիտար վէ մուվաֆֆագիլէթ էյլէտիլի, ճէմաա թըն էչէտտ ի արզուտու վէ Այնթապտա պիր ձեռնադրեալ խատէմէնին լիւղումու տէրքեար օլտուղունտան, իթթիհատմա մէրգուլըն թախսիսի գարար գըլընըպ սուրէթ ու գէման ը թախսիսի Այնթապ սթասիօն մէճլիսինէ իհալէ էտիլտի:

Թարքիլ. — Բիլիս քիլիսէսինտէ մէնսուպ Յարութին աղա Գալըպճեանըն ղէվճէսի Դինճի թէնպիհի պօղմուշ օլտուղունտու չայան ը իթիմատ քիմսէլէր հուզուրունտա իգրար էթմէսի, վէ գէվճիլին քէնտինի գապուլ էթմէմէսինէ մէպի մէրգումէնին պունտան պէօլլէ Յարութին աղա Գալըպճեանըն մէչրու պիր գէվճէսի օլամայաճաղընա իթթիհատմա գարար վէրիլտի:

Հաճըն Ագասեմիս մեհեդիսի: Հաճըն Ագասէմիս մէճլիս ի իտարէսինին 10 ազալարը թա

րաֆընտան միւմզա վէ միւրսէլ վէ միւհասէսէ ի մէգքիւրէտէն տօլալը հէրիլէր վէ միսիօնէրլէր միյանէսինտէ գուհուրա կէլէն միւշքիլաթը միւհասէսէ մէքթուպըն միւնտէրիճաթը հագգընտա միւտտէթ ի քիֆայէտէ միւզաքէրաթ ճէրէյան էթտիքտէն սօնրա, պէր մէճհ ի աթի իքի խուսուսաթը Միշընա թէպիլլէր էթմէք իչիւն 5 ղէվաթտան իպարէթ պիր գօմիսիօն Միշընա իրսալ էտիլտի: 1. Կիլիկիա իթթիհատը՝ Հաճըն պիրինճի քիլիսէ վէ Վեր. Սարգիս Ալպարեան մապէնիստէ մէքթէպլէր հագգընտա միւնագաթ մուգալէլէնամէյի թատըգ վէ թամիլպ էթմէտիլինի պէյան էտէր, 2. իթթիհատ՝ մուգալէլէնամէ ի մէգքիւրէյի ֆէսիս վէ լազլ էթմէյէ Հաճըն պիրինճի քիլիսէսինի իլզամ էթմէք իչիւն Միշընըն քէնտի գարարընը պիր միւտտէթ թէէլիսի էթմէսինի թալէպ էտէր:

Գօմիսիօն ը մախսուսըն կէթիրտիլի ըրիօրթ աթի իւզ գիքր խուսուսաթտան իպարէթ տիր: «Միշըն սօն գարարընը թէէլիսի էթմիշ տիր, էօնիւմիւզաթի սէնէ իչիւն իլլէր աթիտէքի սուրէթտէ տէվամ էտէճէք տիր, եանի Միշընա մէրպուլթ քիլիսէլէր վէ Հաճըն Հօմ մէքթէպի պէր մէճհ ի սապըգ տէվամ էտէճէք տիր: Միշըն՝ Ագատէմիս իտարէսինի էօնիւմիւզաթի սէնէ իչիւն հէրիլէրէ թէրք էտիպ, անճագ Ագատէմիս պինասը Միշընա աիտ օլտուղունտան Ագատէմի տէրէճէսինտէ պիր մէքթէպ իչիւն իսթիմալ էտիլմէք շարթըլլէ իճար էտիլէպիլէճէք վէ պու պապտէ հէր սուհուլէթ վէրիլէճէք տիր»

Հէյէթ ի հազըրուն մարի իւզ գիքր մէսէլէրի թաֆսիլէն միւթալէա վէ միւզաքէրէտէն սօնրա Հաճըն պիրինճի քիլիսէ ճէմաաթընա խուսուսի պիր մէքթուպուն թահրիլի պապընտա Փրօֆ. Ն. Պալեօգեան վէ Պատ. Գրիգոր Տէր Պօղոսեանը թալին էթտիլէր:

Շեմմաս քախսիսի. — Հաճըն պիրինճի քիլիսէտէ 20—25 սէնէտէն պէրու սատագաթլէ չէմմասըգ էտէն Գէսըգ աղա Սիյահանըն գայտը հայաթ չէմմաս թախսիսիին ուսուլը թախսիսի հագգընտա թահրիլէն իսթիֆսար էտիլտիլինտէն, էվվէլա չօպան չէմմասըլըն ֆէրալիզի մուգատտէսէսի հագգընտա պիր վաղ իրատ էտիպ, մուախսէրէն չօպան քէնտիսի եալընըգ՝ վէ եա պիր գօնչու քիլիսէսինին չօպանը, վէ եա պիր միսիօնէր իլէ չէմմաս անրն պաշը իւզէրինէ էլ գօլուպ տուա էթմէչլէ թախսիսի էտիլէպիլի օլտուղու խապէր վէրիլտի:

Մհրէգի Իթթիհատըն ըրիօրթը. — Վեր. Մ. Միշէրեան Մէրքէզ ի իթթիհատ հագգընտա 10 տազիզէ գատար իթա ի մալիւմաթ էթտիք-

սէն սօնրա, պէրվէճհի աթի 5 խուսուսաթը հուզարըն նազարը սիգգաթընա թագաթիմ էյլէտի: 1. Ճէմաթտա նիֆագ ու չիգագ զուհուր էթաթիլնտէ քիլիսէ էմլաթը հոնկը թարաֆա աթա տիր: 2. Չարվըգ վէ մուհիպի թէօթէլ րուհուլարա նէ՝ եափմալը, 3. Պիր միջմիռլաքնակաւն իթթիհատըն թէշէքթիլիւ, 4. Ագգապէսարաւն մէսէլէսիլն հալը, 5. Ումուսմ քիլիսէլէրէ մախսուս պիր նիզամիւսմէնին թէրթիպ ու թապը:

Պատէհու 3 սէնէտէ պիր միջմիռլաքնակաւն մէճիսին թէճէմիւլիւնիւն թէրթիպ ու թանդըմը պապընտա իճապ էտէն միւքեաթէպէնին ճէրէյանը, քէզա Միս կըրպըր թարաֆընտան թաթին օլունան չօպանլարըն մուհիպ օլտուգլարը միւշքիլաթըն միւթէլաասը հէյէթ ի իճրաթիյէ թէրթ ու իհալէ օլունտու:

Ագգապէսարաւն մեհիլէսի. — Սէնէլէրտէն պէրու իթթիհատըն վագթ ու ֆիքրինի իշլալ էտէն պու մէսէլէ՝ պու տէֆա տաթի մըգտարը քեաֆի միւզաքէրէ էտիլտիքտէն սօնրա, էլան սիյասի վէ սաթի նամիւնաթիպ աշվալ թաթըն. սա իշպու մէսէլէնին հալ ու թէսվիյէսի իմքեանսըգ վէ իւմիտսիգ կէօրիւլիւպ մէսէլէ ի մէգքիւրէնին պիր միւտտէթ ի զայր ի մուայյէնէ իշիւն թէրթ ու թէէթիթի գարարկիր, վէ եհնէ տէ իճապը հալտէ լազըմ կէլէն միւքեաթէպէնին վէ իճրաաթըն տէվաթը իշիւն գօմիսիօնը սապըգ թային էտիլտի:

Մեսարիֆաթ. — Իթթիհատըն մէսարիֆաթը ճարիյէսի իշիւն պէհէր սէնէ Այնթապ սթասիօնը 2, Մարաշ սթասիօնը 1, Ատանա վէ Հանըն սթասիօնը թարաֆընտան 1 լիրա ի Օսմանինին վէրիլմէսի, վէ խազնէսար հալին. տէ Եագուպ էֆ. Տէր Գրիգորեանըն թայինի թաթըն գարարա պընսը:

Իքթիհասըն վասը. — Պիր գալ սէնէ ագտէմ Մ. Թ. օղլանլար գօլէճինին րէսիւլմալը իշիւն իթթիհատըն վատ էլլէտիլի 1,000 լիրանըն եախօտ անըն սէնէվի կիւզէլթէսի օլան 50 լիրանըն սուրէթ ի թահսիլի իշիւն պիր թարիգ ի միւլէսիթին իսթիմալը պապընտա Տօգ. Հապիպ Նազարեան, Յովհաննէս էֆ. Լիւննեան, վէ Պատ. Տէր Պօղոսեան թային օլունտուլար:

Պատէհու պիր իլահինին թէրէնիւմիւ վէ պիր պէրէքէթ տուասըլէ սօն իճթիմայա իթթամ վէրիլտի:

Կիլիկիա Իքթիհասը

Բուհանիլէր մէճիսի քարափընսան
Քեաթիպ

ՅՈՒԼԱՆՆԷՍ Ս. ԷՍԲԻՃԵԱՆ

Էֆիգ օլուգ

ԱՄԵՐԻԳԱՏԱ "ՀԱՅ ԱԻԵՏ. ՄԻՈՒԹԻՒՆ, ՏԱՆ

Ամէրիգատա «Հայ Աւետարանական Միութիւն»ըն իճրաթիյէ մէճիսի Կիլիկիա Ինճիլի քիլիսէլէրի տաթիքսինտէ իքի մուգթէտիր վաթիլէրին եանի վեր. Յ. Գ. Պիւլպիւլեան իլէ վեր. Պ. Ա. Թօփալեանըն անգարիպ վէֆաթընտան սօլայը հիւզն ու թէէսսիւրի հալի իշպու րէսմի պէյաննամէսիլլէ կէրէք զաթէն հէթիմ գալմըլ օլան մէգլիւր քիլիսալարա, վէ կէրէք միւթէվէֆիա էմէքտարլարըն ֆամիլեա վէ միւթէալիգաթընա սամիմի իշթիրաքընը պէյան էտէր: Մէրգուճանըն թէրէմէ ի հալարընա տաթի Բաննիւստա վէ Աւեսաթըտէ տէրճ էտիլէն զըթալար ճէմիյէթլէրիմիգ թարաֆընտան քէմալը թէհայիլլըլէ օգուստուգու կիպի, պազը մինպէրլէրտէն վէրիլէն իղահաթլար տաթի պու էս րարէնկիլ վուգուաթ հագգընտա չօգլարընը միւթալէայա թէշվիգ էթմիլ տիր: Ճէնապը Հագգ Իսրայէլտէ տիւշմիւլ օլան պու պէօլիւք զէվաթըն հէրինէ սաթիլէրինի իգամէ, վէ պու հիւզտէն էլէմէ կիրիֆթար օլմուշ գալպլէրի րուհըլլէ միւթէսէլի գըլսըն տէյու տուա էտէրէք գալըրըգ:

Իճրաթիյէ մէճիսի քարափընսան

Բէիս

Մ. Կ. ՓԱՓԱՋԵԱՆ

Քեաթիպ

Ս. Պ. ՆԱԳՈՒՊԵԱՆ

Սեպ. 9, 1912 Նիւ Եօր

ՍՕՆ ԽԱՊԵՐԼԵՐ

ԽԱՐԻՃԻ

Ինկիլթերա. — Բուսիանըն խարիճիյէ նազըրը Մ. Սաղօնօֆ պու հաֆթանըն իպթիտասընտա Պալմօրատա Ինկիլիլ գրալըլա վէ Ինկիլթէրանըն խարիճիյէ նազըրըլա միւլագաթ էլլէմիլ տիր: Միւմաթիյէ Լօնտրատա իքէն պազը էճնէպի սէֆիլլէր վէ էլլիլէր իլէ տէ կէօրիւլմիւլ տիր: Պու միւլագաթտա մէվղուը պահա օլանագ մէսէլէլէրին էն մուհիմմի Իրան մէսէլէսի օլանագ տըր: 1907տէ պու իքի տէվէթ արասընտա Իրանա տաթի ագտ էտիլէն իթթիհատըն չարթլարընա պազը թէպէտտիլլէ լիւզուս հիսս էտիլլիօր. վէ ալէլուսմու Շարգ մէսէլէսիլն թէսվիլէսինէ տաթի իթիլաֆը միւսէլլէս ագալարը արասընտա տահա ալըգ վէ հէնի անլալըլա ինթիյաճ կէօրիւլմիւլ տիր: — Մ. Սաղօնօֆ Լօնտրատա չմէնտըֆէր իսթասիօնուստա թրէնտէն չըգար չըգմազ, օրատա պիր քիմսէ էլինտէ պիր մաթպու լէվհա թութ-

մուշ օլարագ, «Երգըլսըն Րուսիա» տէյու պաղըրտը: Լէվհա իւզէրինտէ տէ «Րուսիա Ինկիլթէրրանըն տաթլուզունու իսթէյօրսա: Իրանը պօշալթմալը տըր», տէյու հաղըլմը իտի: Փօլիպէր տէրհալ պու առէմի թութուպ մէրքէզէ կէօթիւրտիւէր: Ատէմ քէնտի իսմինի վէրմէք իսթէմէյիպ, պու շէյի շախսէն քէնտի թարաֆըն տան իճրա էթտիյինի պէյան էյլէմիշ տիր: Ատէմէ պիր նասիհաթ վէրիպ սալը վէրտիւէր: — Կէչէն հաֆթա զարֆընտա Ինկիլթէրրատա պէօյիւք պիր ասքէրի մանօվրա իճրա էտիլմիշ տիր: Ինկիլթէրրա իւզէրինէ խարիճտէն պիր հիւճիւմ վուզու պուլսա սնա գարչը նաճըլ միւտաֆատա էտիլէճէք վէ փայլթաթ նաճըլ մուհաֆազա էտիլէճէք, պուճը պիլֆիլի թէճրիպէ էթմէք իսթէտիւէր: Սրտու իքիյէ թագսիմ օլունուպ պիրի՝ հիւճիւմ էտէն խասիմ օրտուսու, վէ տիկէրի՝ մուհաֆազա էտէճէք օլան օրտու մագամընտա պիրի պիրլէրիյէ մուհարէպէ էյլէտիւէր: Գրալ աթա պինմիշ օլարագ պու մուհարէպէլէրի մուլայէնէ էտիյօր իտի: Գրալ՝ օրտուլարըն մուամէլէսինտէն փէք մէմնուն գալիւշ տըր: — Իրլանտանըն Պէլֆաթ շէհրինտէ թալէպէ ֆութպօլ օյնայօրլար իքէն, օյուն պիթտիքտէն սօնրա Փրօթէսթան վէ Գաթօլիք կէնճէր արասընտա պիր արպէտէ հուսուլէ կէլիպ 100 գատար կէնճէր վէ Օլլանլար պիրի պիրլէրիյէ միւսատէմէտէ պուլունտուլար: Իշ ըէվօլվէր վէ պըչագ օյունունա պինէրէք, 10 տագիգէ տէ վամ էտէն պու չարփըլմատա 100 քիշի եարալանիւշ տըր:

Ձին.— Ձին հիւքիւմէթինին իսթիգրազ մէսէ էսի հալա պիթմէմիշ տիր: Լօնտրատա կիզլիճէ ազտ էտիլէն իսթիգրազա ալթը տէվլէթլէր չէ տիտէն փրօթէսթօ էթմիշէր իսէ տէ, պանգա պիւթիւն մէսուլիյիյէթի քէնտի իւզէրինէ ալըպ իգրազ էթմէյէ ըաղը օլմուշ տըր: Մէպլաղըն Լիք թագսիտի օլան 500 000 լիւրա Թիէնցին պանգասընա թէսլիմ էտիլմիշ տիր: — Խարիճի Մօնկօլիայա տաիր Րուսիանըն թալէպինէ Ձին հիւքիւմէթի մուվաֆազաթ կէօթէրմիշ վէ սրաքուզուօյը մուհաֆազա էթմէք չարթըղա Ինկիլիզ հիւքիւմէթինին մաթլուպլարընը նազարը տիգգաթա ալմաղա ըաղը օլմուշ տըր: — Ձինին Ձէն-Եաթ էյալէթինտէ պիր քայֆուճ գասըրղասը զուհուր էտիպ, պիր թագըմ շէհրլէրի վէ գասապալարը խարապ էթմիշ վէ 50,000 քիշիլի սուլար ալթընտա թէլէֆ էթմիշ տիր:

Ճափօնիա.— Գօնթ Նօճի վէ զէվճէսի աս-

քէրի ինթիշամաթլա տէֆն էտիլմիշէր տիր: Չապիթլէրտէն վէ էհալիտէն պաղը պաչգա քիմսէլէր տաթի ինթէրաթօրըն տէֆնի միւնասիպէթիլլէ քէնտի քէնտիլէրինի թէլէֆ էթմէյէ, քէզալիք Մ. Ամէրիգանըն Գօլօրատօ էյալէթինտէ պիր մահալտա 50 ճափօնլուլար պիր եկրէ թօփլանըպ ճիւլէսի պիրտէն միւթէվէֆֆա Միգատօ զիքրինէ գաթլը նէֆա էթմէյէ թէչէպպիւս էթմիշէրսէ տէ, փօլիպէր թարաֆընտան մէն էտիլմիշէր տիր:

Միլքհէկվի.— Մ. Սազօնօֆ Ս. Փէթըրսպուրկտաքի Օսմանլը սէֆիրի իլէ օլան միւլազաթընտա, «Թիւրքիանըն էվրօփա վիլայէթլէրինտէ իսլահաթ իճրա էտիլմէզսէ էվրօփա միւտալէլէ էտէճէք տիր», տէմիշ տիր: — Մաճարիսթան Փարլամէնթօսունուն պինասը Մաճար փօլիս նէֆէրաթընըն թահթը մուհաֆազասընա վաղ էտիլտիյի հալտէ, Մաճար ազաի մուխալիֆէսինտէն 10 քիշի պինա տաթիլինէ կիրիպ ախը ը մէվգի էթմէյէ մուվաֆֆագ օլմուչլար տըր: Տէլիկասիօն ըէլսի ճէլսէնին քիւչատ էտիլմիշ օլտուզունու թէպիլզ էտէր էթմէզ, մուխալիֆլէր՝ Տէլիկասիօն ազասընըն էմրի ինթի. խապընտա վուզու պուլան խիլաֆը գանուն մուամէլաթտան տօլայը փրօթէսթօտա պուլունտուզտան սօնրա, հէփսի պիրլիքտէ պինատան խարիճէ չըգըլլար տըր: — Կէչէն հաֆթա Մաճարիսթան միլլէթ մէճլիսինտէ վուզու պուլան գարըլըզլար նէթիճէսինտէ 7 սուվէլլօ իլան էտիլմիշ տիր: — Իրանըն նաիպի հիւքիւմէթի Նասր իւլ Միւլք պու կիւնլէրտէ էվրօփատա սէյյահաթ իճրա էթմէքտէ տիր: Պիր ըիվայէթէ կէօրէ՝ միւչարիլէյ Պալմօրա միւլազաթընա իշթիրաք էտէճէք իմիշ, լաքին ըէսմէն խապէր վէրիլտիյինէ կէօրէ, Նաիպի միւչարիլէյ էկէր Ինկիլթէրրա խարիճիլէ նազըրըղա միւլազաթ էթմէք իսթէրսէ անճագ Ֆօրին Օֆիստէ գապուլ օլունաճագ տըր: — Փարիզտէ պիր փօլիս Շանզ իլիսիս մէյտանընտա տօլաչան պիր կէնճին կէօքսիւնտէ «Լիճըն օվ Օնր» նիլանըն կէօրիւպ, անըն պիր տօլանտըրըճը օլտուզունու թախմինլէ, անը տէրտէսթ էտէրէք մէրքէզէ կէօթիւրիւր: Օրատա պու նամալիւմ գաթտան իսմինի սօրտուզլարընտա, «Փրօթուգալըն սապըզ գրալը Մանուէլ», տէյու ճէվապ վէրլիր: Փօլիպէր ութանարագ մահպուսը ազատ պրազըրլար:

ԱԶԳԱՅԻՆ

Փաթրիզ Ս. ըն իսթիֆասը. — Էրմէնիսթան թա-
րաֆլարընտա գաթլ ու թալանլարա տաիր հէր
կիւն Փաթրիզիստնէյէ վիւրուտ էթմէքտէ պու-
լունան թէյէղրաֆ խապէրլէրի պիւթիւն միլլէթի
տիլիսուն էթմէքտէ տիր: Պունտան իբի հաֆթա
ազտէմ վուգու պուլմուլ օլան Ազգ. Ժողովուն
փէք հէյէճանլը պիր իճթիմաընտա էնճամ հիւ-
քիւմէթին եէնի վատարընլն նէթիճէսինի պէք-
լէմէք էն միւնասիպ մէսլէք օլտուլու գարար-
կիր օլմուլ իտի: Արատա միւրուր էտէն իբի
հաֆթա գարֆընտա հիւքիւմէթ հիւլ պիր իճ-
րաաթ կէօսթէրմէմիլ, էչգըլա վէ ճանիլէրտէն
հիւլ պիրի տէրտէսթ էտիլմէմիլ, հաթթա հէր
կիւն եէնի թալան վէ գաթլլար վուգու պուլ-
տուլու իշիտիլմիլ օլտուգտան մատա, հիւքիւ-
մէթին էրմէնիսթանտան կէլմիլ օլան մէքքիւր
խապէրլէրին գըսմէն պի էսաս վէ գըսմէն միւ-
պալաղալը օլտուգլարընա տաիր մաթպոււաթ
վատըթասըլա պիր ռէսմի թէքզիպ նէլը էթմէսի
Ս. Փաթրիզի վէ մէճլիս ազալարընը սօն տէրէճէ
մէլուս վէ միւլթարլըպ գըլմըլ տըր: — Կէչէն
Ճիւմա էրթէսի կիւնիւ Ազգ. Ժողով աշլւմագտան
պիր գաչ սաաթ էվլէլ Ղալաթա քիլիսէսինին
հալլուսունտա ազիմ պիր իզտիհամ թօփլանմըլ
օլարադ հէման աշի կիւնտէ էրմէնիսթանտան
կէլմիլ օլան գարա խապէրլէրի էնտիլէ իլէ եէք-
տիկէրինէ իլհադ վէ Ազգ. Ժողովուն թուրա-
ճալը մէսլէք հազգընտա թէաթի ի էֆքեար
էթմէքտէ պուլունուլարար իտի: Պու արատա
Փաթրիզ Սրբազան հազրէթլէրի արթըգ պու-
անլալա թագաթ կէթիլէմէյէրէք տէրնալ իս-
թիֆանամէսինի թէտարիք էթտիքտէն սօնրա
կէօզ եաչլարը իլէ Փաթրիզխանէյի թէրք էյլէմիլ
տիր: Բաղ. Ժողով ազալարը իսթիֆանամէյի
նազարը միւթալէայա ալտըգտան սօնրա, անը
թէնսիպ էտիպ քէնտիլէր տէ իսթիֆալարընը
վէրմիլլէր տիր: Պատէհու մէճլիս քիւլատ էտի-
լիպ, Խօճասարեան էֆ. նին թէքլիֆի իւզէրինէ
Փաթրիզ Ս. ըն քէնտի սիւրիւսիւ հազգընտա
թաչըտըլը պու մուհապպէթ ու ըրգըթտան
տօլալը մէճլիս ալադտա տուրարադ միւլարի
լէյհէ արզը մէմուլնիլէթ էթմիլլէր, վէ պա-
տէհու իսթիֆանամէ օգուլմուլ տըր: Փաթրիզ
հազրէթլէրի մէքքիւր իսթիֆանամէսինտէ՝ մէճ-
լիս ի խտարէնին իպթիտաաէն պէրու էրմէնիս-
թանտա իգա էտիլէն մէզալիմ իլէ իշթիլալ էթ-
մէքտէ պուլունտուլու, վէ տէվր ի իսթիպ

տատտա թաթպըգ էտիլէն զուլմ վէ թազիգին
Ատանա գըթալը վատըթասըլա եէնի պիր շէթ
ալմիլ վէ տէվամ էթմէքտէ օլմուլ իտիլի, մէվ-
գի ի գուլվէթտէ պուլունան մուլթէլիֆ գա-
պինէլէրէ վուգու պուլան միւրէճաաթլար վէ
անլէրտէն ալլանան ճիւմլէ վատարա ըաղմէն
էրմէնիսթան վիլալէթլէրինտէ հալա էօմր, էմ-
վալ վէ ըրգ թահթը թէէմինաթտա պուլունմա-
տըլը վէ սօն կիւնլէրտէ մէքքիւր անվալը ճի-
նաիլէնին փէք թէհամիւլիւտադ պիր հալ քէսպ
էթմիլ վէ վուգու պուլան միւրէճաաթլար իւ-
զէլինէ հիւքիւմէթ իշթիքեալարըն հազգըլ իտի-
լինի թէսիմ էտիպ անգարիպ էսաս իսլահաթ
վէ իճրաաթա իպթիտար օլունաճաղընը պէյան
էթմիլ, հաթթա Հարպիլէ նազըրը՝ քէնտիսի
տաթի վան ասքէրի գօմանտանընտան մէքքիւր
վուգուաթա տուր մալլումաթ ալմըլ օլարադ,
ճանի վէ շազիլէրէ գարըլը վէսաթի ի շէտիտէ ի
ասքէրիլէյէ թէվէսսիլ էտիլմէսինի էմր էթմիլ
իտիլինի սէօյլէմիլ իքէն պիլէ, ասիլէն հիւքիւ-
մէթին պու խապէրլէրի թէքզիպ վէ իսթիլի-
ֆաֆ էթմէսի փէք մուճիպ թէէսսիլ պիր
վազըլա օլուպ, հիւքիւմէթին ճիտտիլէթին տաիր
շիւպհէյէ մէլտան վէրտիլի, վէ շուանվալ թահթըն-
տա քէնտիսինին միլլէթ ումուրունուն ըրյասէթ
ու մէսուլիլէթինի արթըգ տէրիւհտէ էտէմէյէճէ-
լինի պէյան էթմիլ տիր: Պունուն իւզէրինէ
ազատան պաղըլար փէք հէյէճանլը նութըլար
իրատ էթմիլ տիրէր: Վարդգէս էֆ. իսթիֆա-
նըն գապուլ էտիլմէմէսինի, զիրա պունտան պիր
խայր չըգմայաճաղընը, իմտի կէրէք Փաթրիզ
վէ կէրէք մէճլիլէրին իֆա ի մէմուրիլէթտէ,
միւրէճաաթ, չիքեայէթ վէ փրօթէթլարտա
տէվամ էթմէք վէ իճապ էտէր իտէ՝ վէրկի
վէրմէքտէն իսթինա էթմէյի թալսիլէ էթմիլ
տիր, Հոսեակ Ս. հիւքիւմէթլէրէ միւրաճաաթ
էտիպ՝ Այ-Սթէֆանուս անանամէսինին 16րնճը
եալսու Պէրլին անանամէսինին ճ1ինճի պէնտի-
նին թաթպիգինի իսթիրհամ էթմէյի թալսիլէ
էթմիլ տիր: Պատէհու իսթիֆա 41է գարըլ ճ1
րն իլէ գապուլ էտիլմիլ տիր:

Էրմէնի վիլայէթիէր անվալը. — Տիլարպէ-
քիր Առաջնորդունտան վարիտ օլան պիր թէ-
լէրաֆա նազարէն մէքքիւր շէնրին միւթլէպ-
րանընտան Հաննա էֆ. Գաղղազեան սօղադտա
փէք վահշիյանէ գաթլ էտիլմիլ տիր: Միւլթի
պայրամ միւնասիլպէթիլլէ իրիսթիյանլարա, պու-
լունտա էրմէնիլէրէ գարըլ փէք թահթըլարի
պիր վազ իրատ էթմիլ օլուպ՝ պիւթիւն էհալի

հալը հեյնճանտա պուլունույորիմիչ:—Հաճընտա Թորոս Կիւլիւզարեան վէ գէվճէսի Հնազանդ պաղտա գաթի էտիլմիչ տիրէր: Թորոսուն ճէսէտի պուլունումըլ արը: Հիւքիւմէթ վազի ֆէսինի իֆատա փէք թէքիւսիւ էթմիչ տիր: Քէզալիք Հաճընտա պիր կէճէ մանասթըր իթ թիսպինտէ պուլունան էօքսիւզիանէ իւզէրինէ՝ ճիւլարտաքի գըշատա մուգիւմ ասքէրէր թա. րաֆընտան ակէճ էտիլմիչ տիր: Պուէնա սէպէպ հալինտէ իսէ, կէօյէ գըշանըն եազընընտան իքի քիչի կէչիպ էօքսիւզիանէյէ տողրու կիթմիչ, վէ ասքէրէրին սիւալլարընա ճէվապ յէրմէմիչ օլտուգլարը զիքը էտիլմիչ տիր: Էյալի զայէթ ազլիմ պիր հէյնճանա տիւշմիւշ տիր: Ազ գալմըշ չէրտէ պիր իթիլալ զուհուր է տէճէք իմիչ:—Շէյխ իւ Իսլամ հազրէթլէրի էրգորում, Վան, Տիյարպէքիր, Պիթիւս վէ Մամուրէթ իւ Ազիզ միւֆթիլէրինէ պիրէր թէլէրաֆ չէքիպ, չէրիւթը Ահմէտիյէնին՝ թէպաա ի զայր ի Միւսլիմէնին Միւսլիմանլար կիպի ճան, ըրգ վէ մալլարընըն հըֆգ ու հիւհիւմայէսինի սուրէթ ի գաթիլէտէ էմր էթմիլինի, վէ պախուսուս պու տէվր ի մէսուսը մէշրու թիլէթտէ պէյն էլ անասըր պիր իթիլաֆը թամմ մագսուտ օլտուզու հալտէ էսահպը ֆէսատ թարաֆընտան գաթիլը նուֆուս վէ զասպը էմվալ կիպի ֆէզալիհէ ճիւրաթ օլունմասը մաազ Ալլահ տէվլէթ վէ միլլէթճէ պէօյիւք զարար վէ վէխամէթի ինթամ էտէպլէճէլինի զիքը. վէ վիլայէթ տախիլինտէ սամիմի պիր լիսան իլէ պու հազիգաթը թէֆֆիւմ էթմէքլիլի թափսիյէ էթմիչ տիր:—Բուսուուգ էրմէնիլէրի Սեպտեմբեր 21տէ պիր միթինկ եափըպ, էրմէնիսթանտա հիւքմ սիւրէն անվալը միւլէսիֆէտէն տօյալը չիտտէթիլի փրօթէսթօտա պուլունմուշար, վէ թիւրքիտա սաքին Խրիսթիյանլարըն իսթիհսալը հիւրրիլէթլէրի իչիւն Պուլկարլարըն եափսորգլարը ճէհալէրէ իշթիւրաք էթմէք իւզրէ, Պուլկարիտա սաքին օլան էրմէնիլէրի տալէթ էթմիչլէր տիր:—Էյմիսթին Կաթողիկոսը ֆէթէրսպուրկա ազիմէթ էթմէք նիլէթինտէ իմիչ:

ՓՐՕ. ՃԷՄԱԱԹԸ

Մ. Թ. Գօլէճին րէիսի Տօգ. Մէրիլ տիւշար օլտուզու խասթալըգտուն քէսպ ի իֆագաթ էթմէքտէ տիր:—Փրօֆ. Ճէսի Մաթոսեան Օգոստ. 18տէ Օրի. Պէհիյէ Գարամանուկեանյէ էվէնմիչ տիր:—Եէյլ տարիւլֆիւնուընը մէշրուշարընտան (էլէքթրիգա միւհէնտիսի) Յով

սէփ էֆ. Միսիրեան Այնթապըն Վարդանանց մէքթէպինտէն տալէթ օլունմըլ՝ վէ միւմալէյի տալէթի գապուլ էթմիչ տիր:—Իզմիրտէ կէնճլէրին Խրիսթիյան չիւքէթի ազալարընըն ատէտի 30ը թէճալուզ էթմիչ օլուպ. կէլէճէք գըշ իչիւն պամախանէ ճատտէսինտէ կէնիչ պիր պինա իսթիճար էթմիչլէր տիր: Օրատա կէճէ մէքթէպլէրի վէ ոււուուի մէճիլէր ագտ վէ կէնճլէրէ մուալէնէթ էտիլէճէք տիր:—Պաֆրատա Ինճիլի ճէմաաթ ազասընտան Ուլալ օզլու Վասիլ աղա 63 սիննինտէ գալպ խասթալընտան վէֆաթ էթմիչ տիր: Միւմալէյի 35 սէնէ ագտէմ Ինճիլի ճէմաաթա տախիլ օլուշ, վէ հալիմ վէ լաթիֆ թապիաթըյա չօգլարա սէվկիւլիւ օլմուշ տըր: Տիւքքեանընտա Քիթապը մուգատտէս վէ բուհանի ըիսալէլէր պուլունտուրուր, վէ պաշգալարը Աւեսաթըր վէ Անկիշիաֆօրօս օգոււմաղա թէչվիգ էտէր իտի:

ՏԱԽԻԼԻ

Մուհարեպի.—Իզմիր սուլարընտա պիր թագըմ տիւշմէն սէֆալինի հարպիյէսինին տօլաշմագտա իտիլի խապէրի պիր գաշ կիւնտէն պէրու տէվէրան էթմէքտէ իսի իսէ տէ, պու խապէրին ապ ու էսալը օլմատըրը պիլտիրիլյօր: Սեպտ. 18տէ Տէրնատա Օսմանլը օրտուսու էնվէր պէյին թահթը գօմանտասընտա օլարագ իթալիանլար իւզէրինէ հիւճիւմ էթմիչ վէ 8 սաաթ տէվամ էտէն չէտիտ պիր միւսատէմէ նէթիճէսինտէ Օսմանլը մուհարիպլէր թէրք ի մէվլի էթմէյէ մէճպուր օլմուշ տըրլար: Օսմանլըլարտան 1,000 քիչի մագթուլ վէ խալիլ-ճա պիր միգտարը տա մէճրուհ օլմուշ տըր: Իթալիանլարտան 61 քիչի մագթուլ վէ 113 քիչի մէճրու օլմուշ Պուլիւթիւն մուհարէպէ թալիլինտէ վուգու պուլմուշ օլան իքինճի էն մուհիմմ միւսատէմէ ատտ էտիլյօր: Սեպտ. 21տէ Սամուր օլմասի վէ Սիտի Պէհիյէ սի արասընտա իթալիան օրտուսու Օսմանլը օրտուկեանընա հիւճիւմ էտիպ անլէրի ըրւճաթա մէճպուր էթմիչ տիր: Իթալիանլարտան 200 վէ Օսմանլըլարտան փէք չօգ քիմսէլէր մագթուլ վէ մէճրուհ օլմուշ տըր:—Իթալիանըն մուլթէլիֆ չէհր վէ գասապալարընտա պուլունան 1,200 գատար Օսմանլը սիվիլ հարպ էսիրլէրի իլէ, Թարապուուսը Դարպ օրտուկեանընտա էսիր պուլունան 18 քիչիտէն միւրէքքէպ իթալիան հէյթ ի քէչֆիլէսինին միւթէգապիլէն թէլլիսիսի գարարկիր օլմուշ տըր:—Իսվիլէրատա

Թարափէյն մուրախասլարը պէնինտէ ճէրէյան էտէն միւզաքէրաթըն նէթիճէսինի հալի վիւրուտ էտէն րափոր՝ մէճիսի վիւքէլատա միւզաքէ-րէյէ ալընը պիթթիլազ էտիլէն մուշարրէրաթ խարիճիլէ նազըրը Թարափընտան իսվիչէրատաթի Օսմանը մուրախասլարընա պիտիլիլի տիրի իթալիա մուրախասլարը՝ մուայէն պիր միւտ տէթ զարփընտա հիւքիւմէթի Օսմանիլէնին ճէ-վապընա միւնթազըր օլտուգլարընը Օսմանը մուրախասլարընա պիտիլիլի տիրի:

Մալիսօրլար.— Գարատաղ հուտուտ պէօլիւք-լէրինէ մախտուս օլան վաչգօվա վէ Եալօվիլա գարաղօլլարը՝ Մալիսիա ասիլէրի Թարափընտան 3 կիւն գատար Թահթը մուհասէրէյէ ալընընսա տա, գարաղօլ էֆրատը փէք չէճիանէ մուգա-վէմէթ կէօսթէրմիլիէր տիրի: Պուէ քանատա պիր օն պաչը մագթուլ, պիր նէֆէր տէ մէճրուհ օլ-մուշ տոր: Քէզալիք պիր Թագըմ Մալիսօրլար Տրաճ ասքէրի տէփօլլարը իւզէրինէ հիւճիւմ էթմիլիէր տիրի: — Մալիսիա անվալընը թէտգիւզ վէ Մալիսօրլարըն զըյամ վէ իսիւնը էսպապընը Թահգիւզ էթմէք իւզըն միւշիր Գեազիւմ փաշա-նըն Թահթը րիյասէթինտէ օլմագ իւզըն մահալը մէզքիւրէ պիր հէյէթի մախտուսէ իզամը գա-րարկիր օլմուշ տոր: Վիէննատան վարիտ օլ-մուշ օլան պիր խապէրէ կէօրէ, Մալիսօր-լար իսթիգալիլէթ Թալէպինտէ իմիլիէր: — Գարատաղ հիւքիւմէթինին Մալիսօրլարը Թահրիք էթտիլի անլաչըմաղլէ հիւքիւմէթի Օսմանիլէ տիւվէլի մուազզամա նէվտինտէքի սիւֆէրա ի Օսմանիլէյէ Թալիմաթը մախտուսէ իթա էտէ-րէք, մէզքիւր տէվլէթլէրին՝ պիթարափըրը մուհաֆազա էթմէսի պապընտա Գարատաղ հիւ-քիւմէթինէ ճիտտի Թավսիլէտէ պուլունմալարը-նը Թալէպ էլիլիլ տիրի:

Միւքէնիվիլի.— Էտիրնէ վիլայէթինէ Թապի Աիսի չէլէպի գասապասընտա ճամի տէ-րունինտէ պիր պէօլիւք պօմպա փաթլամըն օ-լուպ՝ 50 քիլի թէլէֆ վէ 120 քիլի մէճրուհ օլմուշ տոր: — Տախիլիլէ նէզարէթինտէն՝ մէճ լիսի վիւքէլա գարաղըյէ վիլայէթլէրէ չէքիլէն պիր թէլէյրաֆնամէտէ, վիլայաթ գանուռնըն Թաթպիգիլնտէն սարֆը նազար էտիլտիլի վէ մէճիսի ումուլիլէնին տաղըտըմասը լաղըմ կէլէճէթ պիտիլիլի տիրի: — 300 գատար կի-րիսիլիլէր Սամօս ատասընա կիրմիլ, վէ ատա էհալիսի իլէ Օսմանը ասաքիլինէ գարըն թէ-ճալուզաթտա պուլունմուշ տըրլար: Իսկիլ-թէրրա հիւքիւմէթի իսէ մէզքիւր ատատա ա-

սալիլի մուհաֆազա էթմէք մագսէտիլլէ օրայա 2 ատէտ սէֆինէ ի հարպիլլէ իզամընա գարար վէրմիլ տիր: — Սէլանիք վէ Իսկիլալ Թարի-գիլլէ Սըրպիսթանա մուհիւմաթը հարպիլլէ իմ-րարընա հիւքիւմէթի Օսմանիլէնէ չիմտիլէտէք միւսատա էտիլմէքտէ իքէն պու տէֆա իւ-կիւպտէն կէչիրիլմէքտէ օլան մուհիւմաթը հար-պիլլէ մէմուրիլլէ միւլքիլլէ Թարափընտան թէվ-գիթ էտիլմիլ, վէ պու հատիսէ արպիսթան իլէ Պապը Ալի արասընտա մուհիւմ պիր մէսէլէ ի սիյասիլլէ չէքլինի ալմըն տոր: — Եէնի թէէսիս էտիլմիլ օլան միլի մէշուլթիլլէթ ֆըրգասընըն օրկանը օլմագ իւզըն իֆնամ զազէթասը նէշը էտիլմէյէ պաշլամըն տոր: — Ալմանիանըն սա-պըգ Տէրիսատաէթ սէֆիրի օլուպ ախրէն Լօնտ-րա սէֆարէթինէ Թալին էտիլմիլ օլան Պարոն Մարչալ Պիպէրչիլլայն Լօնտրատա վէֆաթ էթմիլ տիր: — Իսվիչէրատա զայր ի րէտի սուրէթտէ իճրա էտիլմէքտէ պուլունան սուլի միւզաքէ-րաթըն սէմէրէսիք զալմըն վէ միւզաքէրէ մու-վազգաթէն Թաթիլ էտիլմիլ տիր: — Թիճարէթ նազըրը Մուսթաֆա Րէչիտ փաշա Իսվիչէրայա սպիմէթ էթմիլ օլուպ թիվայէթէ նազարէն միւ-շարիլլէյն սուլի մէսէլէսինէ տաիր հիւքիւմէթի Օսմանիլէնին նօգթա ի նազարընը միւշիր էն գաթի Թալիմաթը համիլ տիր: Պինաէն ալէյն միւշարիլլէյն հուզուրու իլէ թէքրար միւզա-քէրաթա իսթիտար օլունաճագ վէ շայէտ եինէ պիր իթիլաֆ հասըլ օլմագ իսէ, մուխասէմաթ պէր տէվամ օլմագ տոր: — Րուսիա վէ Ին-կիլթէրրա սէֆիրլէրի Պապը Ալիլէ միւրաճաթ էտիլ, Անատուլ անվալիլին թէսիլ ի իսլանըն վէ Արնավուտլարա վէրիլմիլ օլան իմթիյազաթըն տէրնալ մէվգը ի իճրայա գօնմասընը վէ իմթի-յազաթըն մէզքիւրէնին՝ հիւքիւմէթի Օսմանի-լէյնին վիլայաթը սաիրէսինտէ տախի Թաթպի-գիլին, աքսի Թագսիրտէ, զուհուր էտէճէք օլան վուզուլաթտան տօլալը հիլ պիր մէսուլլէյթ գա-պուլ էթմէյէճէքլէրին պէյան էթմիլ տիրլէր: — Պրուսա վալիսի Հիւսնի պէյ ազլ էտիլմիլ տիր: Վիւքէլա պէնինտէ իսթիլաֆըն էֆքեար մէվ-ճուտ օլտուղու վէ Տախիլլէ նազըրընըն իսթի-ֆա էթմէսի ինթիմալ պուլունտուղու թիվայէթ օլունուլոր:

Միւսիլի մէսուլ վէ սահիպ ի իմթիլազ
Թ. Գ. ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ

Օ. ԱՐՁՈՒՄԱՆ ՄԱԹՊԱՍՈՐ

Տէրիսատաէթ, Զազմագընլար, Յակոբեան խան